

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 8. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 FEBRUÁR 20.
5787 SÓVAT 20.

„Ártatlan” gyilkosok

Irta: DOMONKOS MIKSA

Mostanában sokszor nem hiszek a szememnek, mikor olvasom az ujságot. Egyik nap az van benne, hogy a reakció rohamosztagekat szervez valahol a föld alatt. A másik héten a büntető igazságszolgáltatás honatyákat köröztet. Egy újabb ujsághír miniszterről, vagy más közéleti nagyságról állapítja meg, hogy eddig álarcban járt. Azt hihetné az ember, hogy itt valami farsangi komédia járja és Karnevál herceg védnöksége mellett táncolják a Reakciós Bált. A lapokban most azt olvastuk, hogy egy honatya az ország házában azért támadta a kormányt, mert nem akar amnesztiát adni a háborús bűnösöknek. A mélyen tisztelt képviselő ur azután a maga immunitásának biztos sáncai mögé húzódva, még olyat is mondott, hogy a keretlegényeket nem lenne szabad megbüntetni. Jó, hogy külön meg nem dicsérte ezeket a szegény, ártatlan gyilkosokat. Az ujság szerint honunk atyjának e szónoki remekét bizonyos oldalról még tapsok is kísérték.

Higgyék el nekünk, hogy valóban nem szívesen hánytorgatjuk fel a mult borzalmait. Nem azért, mert minden oldalról azt kívánják tőlünk, hogy felejtünk. Nem is azért, mert bizonyos körök olyan megbékülést óhajtanak, hogy mi gyáván meghunyászkodva, tagadjuk meg a Hatszázezer véres emlékét. Mi csak azért hallgatunk, mert nem akarunk fájó sebekben vájkálni. A borzalmakról azért nem beszélünk, mert halottainkat feltámasztani amugy sem tudjuk, az élők pedig nyugalomra áhitoznak. Furcsa, hogy inkább azok beszélnek, akik tőlünk feledést kívánnak. Érthetetlen, hogy a gyilkosoknak akadnak védelmezői. Az ember nem hisz a szemének, mikor ujságban olvassa a népbíróági tárgyalást, ahol keretlegény felett ítélkeztek. Ott egy hivatlan prókátor „a képzelet szüleményének” nevezte azt a sok szörnyűséget, melyért a gyilkos közben bitófán bűnhődött. Az ujságok szerint a demokrácia törvényhozói előtt megtörténhetett, hogy egy honatya keretlegényeket vehetett védelmébe!

Lássuk csak, ki is volt valamikor ez a keretlegény?

Vérgőztől ittas szadista. Védteleneket gyötört. Halálba küldte áldozatait és a hullarablás után áldomást ivott. Kegyetlen hóhér volt. Felbujtói és cinkosai, a parancsnokok, megdicsérték, mikor jelentette, hogy kevesebb lett a létszám. Ő volt az eredendő bűn. Letette a remeket s ezzel kiképzése befejeződött. Nem kellett más, csak egy kis „Kitartás!” és megkapta jutalmát. Később a nagy vadászatban már árpád-

sávot viselt a karján. Akkor géppisztollyal irtotta a hajtásba jutott embervadát. Szegedről egykor darutollal indult, de Ukrajnában már Tizedes Urnak hívták. Később „Testvér” lett belőle Szálasi pórázán. Ezek az emberevő kannibálok tizezrével tettek özvegyé siró asszonyokat és árvákká, gyenge gyermekeket. Szívenütötték a szülőket és vérrel mocskolták be az ország hírnevét. Védelmezheti ezeket valaki? Nem hisz az ember a szemének, ha olvassa az ujságot. A keretlegény kijárta minden gyilkosok magasiskoláját. Megérett a hóhér kötelére...

Mondom, felejténi voltaképpen nem tudunk, csak éppen nem akarunk emlékezni és jobb is, ha nem is emlékeztetnek bennünket. Ilyenkor az ukrán mezőkről véres árnyak vonulnak fel, akik jeltelen sírokból lépnek ki. Áldozatok, akik mind különbek voltak gyilkosaiknál. Tudós doktorok, művészek és írók. Nagyreményű ifjak, kitűnő szakemberek, fiatalok és idősebbek. Sorakban ott látjuk a magyar kard világ-bajnokának elgyötört árnyát és mind a többiekét. Azt kívánják, hogy mi felejtjük el őket, akik ottmaradtak, holott megmaradtak gyilkosaik: — a keretlegények? Azon nem csodálkozunk, hogy az áldozatok sírján még jelképesen sem teszi le senki a kegyelet koszorúját. A mi halottaink másokat nem érdekelnek. Annaira feledékenyek azonban nem vagyunk, hogy hallgassunk, mikor gyilkosok fejére akarnak glóriát fenni a reakció helytartói.

Nehéz hallgatni, mikor farsangoló álarcosok járnak a sírhantok tövében. A közvéleménynek is jó lesz figyelnie az ilyen reakciós bátra, hol duhaj táncosok goromba Bilgeri csizmával taposnak a bekötött szemű Justitia urhölgy lábaira. Reméljük, hogy a demokrácia órája jelezni fogja, hogy vége a táncnak és biztos, hogy álarcok hullása után sok ismerőst látunk. Bizonyára lesz angyal mezében ördögfióka, vagy díszes talárban nyilastestvér és bárány bőrében keretlegény is. És látni fogjuk őket álarc nélkül, ahogyan elindultak egykor a Tisza mellől és elérkeztek a Dunáig, melynek hidait felrobbantották. S mivel a felszabadító demokrácia velünk mindig számolt, mi is számítottunk az ő erejére. Követeljük a szabadság és az egyenlő jogok törvényét. Ez a törvény nem tűrheti, hogy a föld alatt ássák a falakat, melyeken a Demokrácia épült. A törvény nem tűrheti azt sem, hogy ebben az országban bárki, bárhol, védelmébe vehesse a „szegény, ártatlan” keretlegényeket!

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

KATONA JÓZSEF:

ZÁJIN ADÁR

Mózes mesterünk születésének és halálának évfordulója Zájin Adár — Adár havának hetedik napja. Az emlékezés e napján lelkünkben rajzanak a hagyományból kiadódó emlékek s e nap merengéseiben körülöttünk zsonganak azok az emlékek, amelyek elvezetnek a házba, ahol születünk, a városba, ahol gyermekéveinket töltöttük, a családba, amelyben életünk legszelb napjait éltük. Így a valóság emlékei és életünk emlékei: a hit ünnepei s hétköznapi percei meg sorsunk bánatos és örömteli pillanatai; történelmi hőseink és kedves szeretteink arca mind körülvesznek bennünket...

Mózes emlékének napján templomainkban istentiszteletet tartunk, amelyen ősi hagyomány szerint megemlékezünk az elmúlt év nagy halálairól, emlékezünk a mártirokról, hősekről — mindazokról a megdicsőült lelkekről, akik hozzánk közel álltak s akiket szeretünk. Fehér kárpit borítja ilyenkor a frigyszekrényt és fényben izzik az egész templom, de szíveinkre a fűző emlékek borongása borul, ellőtt bennünk elvissza-visszatérő gyászunk emlékezte s létünk fekete árnyát lengenek körülöttünk.

... Mózes csak messziről láthatta az Igéret Földjét, oda nem mehetett be, hanem idegen országban kellett meghalnia. Ahogyan életében Istennel járt mindig, halála órájában is egyedül maradt Urával. „És felment Mózes Moáb síkjáról Nebó hegyére, a Piszga csúcsára, amely Jerichó átlénében van.” Ott várt rá Isten küldötte, a halál angyala. Mózes megpillantotta a fekete követet, Isten intett feléje s ő tudta, hogy mennie kell. Elérkezett az a perc, amikor a léleknek el kellett válnia a testtől. Amde Mózes lelke vonatkozott elhagyni a testet. Ekkor Mózes így szólt a lélekhez:

— Ime itt a halál angyala, kéri tőlem, hogy bocsássalak el téged.

— Isten nem akarhatja ezt, — szólt megrettenve a lélek — hisz megígérte, hogy a lélek megmenekül a haláltól. A te népednek szüksége van rád, ne engedd, hogy elvigyenek a testből. Ha elhagynom a testet, ki érez együtt a néppel és ki sir majd velem, ha fájdalma lesz?

— Isten ígéretet tett, — szólt Mózes — hogy a szem mecsmenekül a könnytől, a test a fájdalomtól. Hallgass a szóra, teljesítsd a parancsot. Lélek, távozz a testből.

— A nép előtt jártál a pusztában — szólt ismét bánatosan a lélek — vele voltál a rabságban: szüksége lesz népednek a lélekre az Igéret Földjén, a szabadságban.

— Isten megóvja a lábakat attól, hogy a haza útjáról leterjenek. Nem engedi, hogy kezére ismét bilincset tegyenek. Lélek, hagyd el a testet.

— Hova fog engem vezetni a fekete angyal? — kérdezte most rimánkodva a lélek.

— Isten parancsa így szól: — mondta Mózes — velem fogsz járni az örök élet világában. A test itt most elpihen, de te, lélek, tovább élsz és vezeted a népet a jövőndő útján.

Ebben a pillanatban Isten csókja szállt Mózes ajkára s ekkor elhagyta a lélek a testet. „És meghalt Mózes, az Örökkévaló szolgálója ott, Moáb országában, az Örökkévaló parancsa szerint.” S az égiek zengték Mózes dicsőségét, a földiek dicsérték emberi nagyságát, megszólalt Isten szava is: „És nem támad próféta többé Izraelben olyan, mint Mózes, akit az Örökkévaló ismert színről-színre.

... „És eltemette őt a völgyben, Moáb földjén, Bét-Peoral szemben és senki sem tudta sirját egész a mai napig...” Mostanában annyit gondolunk azokra, akik a pusztai vándorlás után nem érhetek el a szabadulás ígéret-földjére; hányszor emlékezünk rájuk, akiknek nem tudjuk, hol van sirjuk. A lélek diadala a halál felett ad győztrődésünkben, kételkedésünk óráin vigasztal minket. Lelkük Isten parancsa szerint elhagyta a testet, de fáradt testüket Isten temette el. Utatlan utakon, hósvatagban, folyók mélyén, szétszórt havvakkal, jeltelen sírokban pihennek ők. Lelkük pedig ott jár az örökkévalóság világában, az öröklet honában — Istennel.

Életünk tragikuma mégis ránk nehezedik. Mózesnek sorsa is embernek sorsa lett. Tépeldésünkben a hagyomány tanítása ad választ nekünk... Ott állott Mózes előtt a halál követe és szólította őt. Mózes azonban még meg akarta dicsőíteni népét. A halál angyala

egyre sürgette, csak hogy Mózes ekkor még népével időzött. Az angyal Mózes fölé szállt, hogy elvégezze feladatát. Ekkor Mózes felemelte kezét dicsőre s az angyal megszegecsülten bukkolt le. Amíg Mózes áldotta népét, lesütött szemmel várt a halálhírnök, csak amikor az áldás után a mester karjai lehanyallottak, akkor teljesíthette küldetését a halál követe. Mózes vele ment Isten parancsára.

... Aki ragaszkodik hivatásához — az nem halhat meg, amíg kezünk nyomán áldás fakad — nem lehet diadala felettünk a halálnak. Ha az Istennel járunk, soha nem győz a halál mirajtunk, hanem Urunk parancsszavára meggyünk azon az úton, amelyet kijelöl számunkra. E hit megigazulása őrzi Mózes emlékét és diadalmas életünk titkát... Mózes él, míg népe él. Isten népe pedig él az örök időkhöz és hivatásteljesítésében győz az elmúlás felett, mert lelke hitében, szíve erejével, keze munkájából áldás fogan a zsidó jövőért...

Felavatták a devecséri hitközség új imaházát

Bensőséges ünnepség színe volt február 9-én a megfogyatkozott létszámú devecséri zsidó hitközség. A zsidósághoz való ragaszkodás és a hitélet kimélyítésének fontossága gyönyörű példában mutatkozott meg: a Jeromholt devecséri zsidó templom tözsomszédságában ujjonnan létesített imaházát avatták fel. Az ünnepséget dr. Weisz Endre hitközségi alelnök nyitotta meg a felekezeti különbség nélkül megjelent nagyszámú közönség jelenlétében. Beszédében rámutatott a lelki megújulás, szükségességére, köszöntötte Komlós Gyula hitközségi elnököt, akinek fáradságtalan munkássága eredményt látja megvalósítva és magasztos szavak kíséretében felkérte dr. Krausz Henrik kaposvári főrabbit, hogy az imaházat adja át szent rendeltetésének. dr. Mautner György hitközségi előjáró fogadalmat tett, hogy az imaház a hitközség hagyományához hiven mindenkor Isten dicsőségére fog szolgálni.

Ezt követően dr. Krausz Henrik kaposvári főrabbi felavatta az imaházat. Kegyelemtel idézte dr. Deutsch Gábor mártírhaltat halál devecséri főrabbi és a többi vértanú emlékét. Az ünnepség jelentőségét emelte, hogy a templom felavatásával egyidejűleg Komlós Gyula hitközségi elnök — az imaház létrehozásának fáradságtalan harcosa — esküdtött örök hűséget Rothbart Klárának, első esküvőként az új imaházban.

Guttman Mihály Emlékkönyv

Most került a könyvpiacra *Jewish Studies* címmel az a Guttman Mihály Emlékkönyv, amelyet dr. Löwinger Sámuel szerkesztett és amelynek eredetileg 1942 február 7-én kellett volna napvilágot látnia, a világ hírv tudós hetvenedik születésnapjára. Közben azonban anny nyi minden történt, hogy a nemzetközi viszonylatban is impozáns kötet csak most kerülhetett kiadásra. Az előszót amelyet dr. Földes István és dr. Löwinger Sámuel írt, feldarolja azokat a szerzőket, akiknek a művei posztumusz műveknek tekinthetők. Dr. Bernstein Béla, dr. Friedmann Dénés, dr. Goldberger Izidor, dr. Kecskeméti Ármán, dr. Pfeiffer Izsák, dr. Löw Immanuel, dr. Groszmann Zsigmond, dr. Balagi Ernő: mind-mind elbágytak bennünket az utolsó esztendő világviharában.

A kötet tanulmányait magyar, angolul, németül és héberül jelentek meg. Ez is nemzetközi szint ad a kitűnő tanulmánygyűjteménynek. Balagi Ernő 1848 és a zsidóemancipáció című tanulmánya különösen érdekes most, amikor a centenáriumnak megünneplésére készül az ország. Dr. Friedmann Dénés A zsidó történetírás új útjai-ról írt. Dr. Hevesi Illés Columbus származásának problémáját tárgyalja. Sós Endre A zsidók uija a kőplasztika Rómában című nagy szabású és eredeti kutatásokon alapuló történelmi tanulmányát teszi közzé. Dr. Fokos-Fuchs Dávid, a kitűnő nyelvész, azt a kérdést vizsgálja: *Bibliai eredete a magyar testvér kifejezés?* Dr. Löw Immanuel A zsidó bibliai jelenlétéről és nyelvészeti kérdéseit dolgozza fel. Dr. Szemere Samu, a nyelvész-filozófus, *Gondolatok a zsidó szövegről* című mélyonszántó esszéjével járult a kötet gazdagságához.

Nem sorolhatjuk fel külön-külön az összes tanulmányt, csak megemlítjük, hogy dr. Csetényi Imre, dr. Guttman Sándor, dr. Guttman Henrik, dr. Bernstein Béla, dr. Kálmán Ödön, dr. Fényes Mór, dr. Zsoldos Jenő, dr. Groszmann Zsigmond, dr. Weinberger Mózes, dr. Waldapfel Imre, dr. Kecskeméti Ármán, Fényes József, dr. Pfeiffer Izsák, dr. Hevesi Ferenc, dr. Hahn István, dr. Komlós Ottó, dr. Scheiber Sándor, Arje ben Moshe, dr. Goldberger Izidor és dr. Roth Ernő tanulmányai egytől-egyig méltók dr. Guttman Mihály nagy emlékéhez, amely örökké él a magyar zsidóság és az egyetemes zsidóság körében.

Az internacionális zsidó kultúra jelentős eseménye a *Jewish Studies* megjelenése, amely dr. Földes István és dr. Löwinger Sámuel buzgalmaiból

Gettó előtt — gettó alatt

írja: Stöckler Lajos

...ekben az időkben, már eltávolították helyéről *Endre Lászlót* és hűbértársát, *Bakyt, Jarost* is *Bonczos* váltotta fel, a belügyminisztériumban. A pesti zsidóság ebből azt következtette, hogy ez sorsának jobbrafordulását jelenti.

Ferenczynél változatlanul mindennapos látogató voltam, a vidéki deportáltak érdekében és az állítólag az ország területén levő táborok ügyében. Egy ilyen alkalommal közölte, hogy az összes internáló táborokat felszámolják. Ez később tényleg bekövetkezett. Így került haza a Tanács egyik tagja, dr. *Gábor János*, akit *Freudiger* szökésével kapcsolatban tartóztattak. A Pestvidéki törvényszékről, a németektől került *Kistarcsára* és onnan a többiekkel együtt szabadult. Csak később, a nyilas korszak alatt, a házakból összeszedett sáncosokkal, került Németországba, ahol elpusztult.

A Lakatos-kormány, hivatalba lépése, újabb reményt élesztett a pesti zsidóságban. A Sip-utcában tömegesen jelentkeztek, akik csillagtalánítást kértek, vagy reméltek. Akik ezt elérték, épp úgy, mint a védettek, veszélyen kívül érezték magukat. Pedig ezzel egyidejűleg Szálasi sem volt tétlen. A németek segítségével uszítottak, izgattak és pillanatig sem volt hihető, hogy beletörődnek a pesti zsidóság megmaradásába. Bármennyire is akadtak egyesek, akik hittek a Ferenczy állásában, ő rendületlenül, a maga nőfáját fujta, koncentrálni a pesti zsidóságot.

Augusztus második felében, egyházban, *Stern* szobájában dr. *Wilhelmen* kívül egy ismeretlen fiatalembert találtam. Miután egyikük sem ismertette össze, a szoba egyik sarkában leülve, hallgattam az ismeretlen közléseit. Szerinte, ismeretlenek 5—6 nappal ezelőtt elhurcolták, autóba tették, szemét bekötötték, sőt bántalmazták is. Sejtésem sem volt, hogy ezen idő alatt hol és merre járt. Ez a rendkívül kalandos történet, felkeltette kíváncsiságomat; *Stern* titkárnőjétől megtudtam, hogy *Kasztner* Rezsőnek hívják. Hallottam már a németekkel való kapcsolatairól, de csak ekkor láttam

először. (Most került kezembe *Kasztner*, budapesti szerepléséről készült jelentése, amelyben a 76. oldalon jul. 18-át jelöli meg elhurcolása napjaként. Ez a dátum feltétlenül téves, mert tanácstagságom jul. 27-én kezdődött és fenti találkozásunk szabadulása után közvetlenül történt.)

Ebben, a látszólag nyugalmas időben indult a Mérieg-utca 6. sz. házban a Nemzetközi Vöröskereszt égisze alatt egy akció, a spanyolok védelmével. Kb. 500 gyermeknek, Észak-Afrika spanyol területére szállítása, volt a cél. Ez nem valósult meg, de ez képezte az alapját, a későbbi, ugyancsak Nemzetközi Vöröskereszt védelme alatt működő, gyermekotthonoknak. Ezt az osztályt *Komoly Ottó* vezette.

A már meglevő svéd védelmen és ezen alakuló Nemzetközi Vöröskereszt osztályon kívül már működött, a portugál követségen is egy védettekkel foglalkozó osztály. Nagy élénkség volt a svájci követségnek egy szekcióján, mely a Vadász-utca 29-ben működött. Még senki sem tudta, legkevésbé a szervezők, hogy milyen sorsdöntő szerep jut majd osztályrészül, ezeknek az eredetileg kevés számú, kiváltságosok védelmére alakult szervezetnek. A munkám, ekkor még csak *Wallenberggel* hozott közeli nexusba, akihez gyakran fordultam. Már akkor felismertem, hogy aktivitása páratlan és minthogy mindenkor, saját személyében állt ki, semleges külföldi volta, sokkal nagyobb súlyt jelentett, mint a többi semleges védő, akiket magyarul beszélő, pesti zsidók képviseltek, lényegesen kisebb súllyal. A cservenkai vérengzés jegyzőkönyvét is felkértem, *Wallenberg* továbbította külföldre.

Még nincs itt az ideje *Wallenberg*ről emlékezni. Vagy

talán igyekszem elhessegetni magamtól, hogy mint elmúlt-ról emlékezzem. Oly sokan és oly keveset írtak róla. A zsidó történelemnek soha el nem halványuló hőse ő. Néha, magam sem tudom elképzelni, hogy itt járt, harcolt, küzdött értünk. A deportáltak érdekében alakult bizottságnak is ő volt a motorja. Hosszu, több órás beszélgetéseink emlékeit mindig őrizni fogom, ahol háborúutáni terveiről beszélt és munkájába bevonni készült.

A feszültség és nyomás látszólagos enyhülése magával hozta, hogy a csillagos házak lakói már könnyebbégeket igyekeztek maguknak szerezni. A szabad mozgási igazolványok megszerzése is egyik célt képezte. Ezeknek megszerzése, csak a Tanács segítségével volt elérhető. Megindult az újabb ostrom. A jó összeköttetéssel rendelkezők főlegesen jártak a többiek számára tilos időben, az utcán.

További kavargást idézett elő a Keresztény Zsidók Szövetségének megalakulása és működése. A tömeg előnyt remélt és ezrével tódult a felhívásra, hogy a szövetség tagja lehessen. Valójában nem történt más, mint a csillagosok két táborra osztása. Nagy szervező munka indult meg ez új szövetségben. Az egyházakkal, természetesen, szoros kapcsolatban álltak. Ez a kapcsolat az egyházak támogatását kizárólag a konvertiták számára jelentette és ha közös eljárások is voltak, a külön érdekek mindig ki-domborodtak. A vélt előny sokakat kitérésre indított. Később láttuk, hogy a szervezésen kívül a Keresztény Zsidók Szövetsége semmit nem produkált. Rövid működését október 15. után már nem folytatta. A felzaklatott tömeget átengedte a Zsidó Tanács gondozásának. A már előbb említett dr. *Stein Sándor*on kívül, aki munkámban

résztvett, meg kell említenem *Sebestyén Andort*, egykori vezetőjét a szövetségnek, aki igyekezett a Zsidó Tanácssal karöltve, a közös érdekért dolgozni. A nyilasok a sáncosokkal együtt őt is elhurcolták, de szerencsésen hazakerült. A Zsidó Tanácsból a Keresztény Szövetségbe került *Török Sándor* is gyakran megfordult a Sip-utcában.

A pesti zsidóság életében újabb nagy izgalmat keltett a Sip-utcában folyó sorozás, Romeltakarításra és sáncmunkára kellett az alkalmas férfiakat kijelölni. Miután 18—18-ig már a férfiak munkaszolgálatot teljesítettek, néhez feladat elé állította ez, az ezzel megbízottakat. A Tanács megbízásából, a Hadviselték Bizottsága végezte ezt a háládatlan munkát. A Honvédelmi Minisztériumban *Heinrich ezredes*, nagy jóakarattal, megértéssel, végül türelemmel igyekezett segíteni. Mint minden akciójánál a Tanácsnak, itt is igyekeztem a fők szerepét betölteni. *Nagy József* dr. az orvosi bizonyítványok tömegével, segített menteni, akik csak birt. A technikai lebonyolítással, a Tanács elnöke, a lakáshivatal vezetőjét, *Müller Rezsőt* bízta meg.

Ferenczy, a koncentrációs táborokba, egy újabb sorozás útján, igyekezett áldozatokkal szedni. A Pozsonyi-uton kezdte meg, ezt a szelektálást. Célunk itt is az időnyerés volt. A Tanács *Schalk Ferenc*et, küldte ki, megfelelő segédlettel. Dr. *Doby József* tisztiorvosra hárult, e gyűlöletes feladat orvosi része. A sorozásra kerülők, nem tudták pontosan mi célból vizsgálják őket, de *Doby* dr. tisztában volt, munkája jelentőségével. Naponta láttam, egyszerű segítőkészségét, ami akkor nem volt veszélytelen.

Az egyesek részéről megnyilvánuló, káros tulbuzgalmat, sikerrel ellensúlyozta *Schalk Ferenc* halogató taktikája.

Mindezen egyidejű, különböző, de párhuzamos akciók, beletorkoltak a pesti renduralom, leggyászosabb fázisának kezdetébe, az ország részére is gyászos emlékű október 15-be.

(Folytatjuk.)

UTAZIK?

Böröndök, relikviák, akták, képek és mindenféle díszműauk, nagyban és kicsinyben, *Krausz Géza*, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13., udvarban.

Goldmann étterem

ORTHODOX KÖSER KITÜNŐ KONYHA
VIDÉKIEK TALÁLKOZÓHELYE
LAKODALMAK RENDEZÉSE
HIDEG FELVÁGOTTAK KAPHATÓK

A KISVÁRDAI MANDEL BERNÁT felügyelete alatt
KAZINCZY-UTCA 57, KIRÁLY-UTCA SAROK

Glosszák a hétről

FELSZABADULÁS emelkedőnapon külön közgyűlést tartott Budapest törvényhatósági bizottsága. Ezen a közgyűlésen Kővágó József polgármester a fővárosi közönműg szívből jövő háláját tolmácsolta a Vörös Hadseregnek, majd megemlékezett mindazokról, akik Budapest újjáépítési munkálataiban résztvettek.

Ez az újjáépítési tevékenység kétségtelenül nagy sikerrel járt. Amerikai, orosz, angol és svájci újságírók egyhangzó véleménye szerint: Európa egyetlen táján sem mutatkozott olyan életerő, mint itt, a Duna mentén, ahol valósággal csoda történt a romok között.

Kővágó József polgármester szükségesnek tartotta, hogy — a csodáról szólva — a munkásságon és parasztságán kívül külön köszönettel illesse a kereskedőket.

Minden pesti lakos osztozni tartozik a polgármester köszönetében, hiszen a pesti boltosok világszerte elismert leleményessége és ügyessége — ez történelmi tény! — éhségtől mentette meg a főváros népét!

Amikor a hatóságok még nem tudtak intézményes közellátást biztosítani a fasiszta briganták és német szövetségeseik által kifosztott Budapestnek, a fővárosi kereskedők — ma is rejtély, hogy miképp?! — előteremtették a vidéken és felhozták Budapestre a legfontosabb közszükségleti cikkeket!

A polgármester természetesen csak kereskedőkről beszélt. Nem tett említést külön keresztény és zsidó kereskedőkről, hiszen mindenki résztvet a halottnak látszó város feltámasztásában. Mivel azonban a kereskedők sorában Budapesten igen nagy számban vannak zsidók, a polgármesteri elismerés elhangzása alkalmából örömteli kötelességünknek tartottuk, hogy megemlékezzünk a polgármesteri dícséretben részesült zsidó boltosokról!

A „MAGYAR VEZETŐK” című „demokratikus ifjúsági folyóirat” érdekes ankétet rendez legújabb számának hasábjain — a zsidókérdésről.

Az ankétre az adott okot, hogy a pápa nemrégiben kijelentette: „Nem hinném, hogy a megmaradt zsidóság a következő 100 év folyamán

boldog lehetne, mert egész Európa a hozzátartozóinak csontjaival és vérével van behintve... A zsidó energia, intelligencia és alkotó akarat egyike volt Európa fő mozgató rugóinak. Sajnos, a zsidóság kiirtásával Európa egyik legnagyobb gazdasági ütőereje pusztult el.”

A Magyar Vezetők — mint az ankét bevezetője hangoztatja — szükségesnek tartja tájékoztatni az aktuális kérdésekről a magyar paraszti ifjúság vezetésére érett, vagy érő tagjait. Mivel a zsidókérdés Magyarországon még mindig aktuális, öt nyilatkozatot kért öt különböző beállítottságú személytől: egy katolikus tudóstól, egy zsidó újságírótól, egy léitípussal foglalkozó kitért zsidótól és egy keresztény mosónőtől.

Rendkívül helyes, hogy a paraszti ifjúságnak szóló folyóirat ilyen széleskörűen foglalkozik a problémával.

Nem is itt a baj! A baj az, hogy Magyarországon 1947-ben még mindig van zsidókérdés, amiről ankétet kell rendezni!

De ez aztán nagy baj!

MINDEN KOMMENTÁR NÉLKÜL közöljük Supka Géza Kénges kérdés című, a Világ vasárnapi számában megjelent vezércikkének következő mondatait:

„Íme, a mai magyarországi zsidókérdés két alaptétele. Az egyik: hogy ez az embercsoport valóban embertelen szenvedett s ezt a szenvedést közölők egyesek ma néha tulkompenzálják. Ezt meg kell értenünk és meg kell tébát — Goethe szavai szerint — bocsátanunk. A másik: hogy ez az emberfajta, a maga vele született agilitásával, közvetlenül legmélyebb bukása után, máris teljes odaadással szolgálja a magyar felemelkedést. Lehet, hogy egyesek talán néha tulmohók, a magyar temperamentumhoz képest tulmozgékonyak. De akkor is be kell látnunk, hogy nélkülük ott állnánk az újjáépítés terén, ahol Franciaország, Németország, Itália, vagy Ausztria: romok között és a feltámadás, a lelki újjáépülés minden reménysíkjára nélkül.”

FELHÁBORÍTÓ, hogy az egyetemeken bizonyos tantárgyakból még mindig azok a tankönyvek, vagy jegyzetek

vannak forgalomban, amelyek a háromnegyed-fasiszmus és rasizmus idején méltelyezték az ifjúságot!

„Báró” Kaos Albert professzor könyve, például, még mindig zavartalanul hirdetheti „a zsidók nemzetellenes magatartását”!

Amikor az egyetemi ifjúság jelentős része, sajnos, még mindig nem tudott szabadulni a csuf mult szellemétől és ma is helytelen befolyás alatt áll, igazán sürögösen gondoskodni kell arról, hogy legalább a katedráról jövő lélekrontást megszüntessék!

TELJESEN EGYETÉR-TUNK Vágóolgyi Tibor nemzetgyűlési képviselővel, aki a tájékoztatásiügyi minisztérium költségvetésének parlamenti vitájában azt kérte, hogy a tájékoztatásiügyi minisztérium indítson végre erőteljes propagandát az antiszemitizmus ellen.

Az antiszemitizmus elleni szellemi hadjárat valóban a magyar demokrácia hivatalos szerveinek feladatkörebe tartozik, hiszen az antiszemitizmus az a szellemi „trójai faló”, amellyel a fasiszmus vissza akarja csempészni elűzött gondolatvilágát.

Teljesen egy véleményen vagyunk azokkal is, akik a tájékoztatásiügyi minisztérium rendelkezésére álló összegek megsokszorozását követelték, mert a minisztérium mai anyagi keretei között komoly munkáról nehezen lehet szó. A céltudatos demokratikus propagandára megfelelő pénzeket kell fordítani és sohasem szabad megelégedezni arról, hogy — az igazság is propagandára szorul.

A Hazugság propagandájával szemben érvényesíteni kell az igazság propagandáját!

(SÓS)

Keresem

Rosenberg Miksát
Sátorajaujhelyről,

szül. 1903-ban, aki tud róla valakit, értesítse: Parlament könyvtár, Országház, V. Vécsey-utca 5.

KI TUD

Gruber Zsigmondrol

szül. 1911. Anyja neve: Heilmann Antónia, aki a 1915/50 századdal 1944 december 15-én Kővágó József halálakor és 1945 áprilisában Mauthausenben halt meg. Aki tud róla, értesítse azonnal: Gruber Ede, Budapest, VIII., Kálvária-út 10., I. em. 12.

Három gyermekem hiányzik!

Glanz Vilmos,

aki 1942 őszkor Szegedről az orosz frontra ment. Már napra rá orosz fogságba esett.

Glanz Andor (Bandi)

1944 június 1-én Jászberénybe került. Legutolsót hír Grabot edd 120 km Berlin felett. Három nappal az oroszok bevonulása előtt ott volt, de tovább hajtották.

Glanz Edith (Goldi)

1944-ben október 24-én bevonult a Kiseb-pályára. Ravensbrückben volt, a 21-es blokkban. Négy nappal az oroszok bevonulása előtt még ott volt. Általában 15 nappal az oroszok bevonulása után is ott tartott. Aki tud róla valakit, kérem: Klein Imrénél, Budapest, Üllői-út 66B. budalini.

Ki tud róla?

Fekete István,

szül. 1896. jún. 26. Budapest. Anyja neve: GOLDBERGER ETEL. 1944 okt. végén 654618 számúan került. 1944 nov. 29-án Choldits egyenlőváránygyár (Dél-Németországban), 1945. jún. 18-án Buchenwald koncentrációs táborban, 1945. jún. 30-án állítólag elhagyta. Bergen-Belsenbe. Ertesítést kérnek: Fekete Árpád, V., Pannónia-utca 31., II. em. 4.; Fekete Istvánné, Csáky-utca 32., I. emelet 1.

Jelentkezzen

az, aki tud LEANYAIMRÓL!

Eisenberger Sándorné

Hajduböszörmény (szül. Adler Margit, Debrecen) és

Steiner Sándorné

Bereitovújda (szül. Adler Olga, Debrecen). A debreceni gettóból Monorra vitték őket, további sorsuk ismeretlen. Felvilágosítást juttassanak: Székely Józsefné, Debrecen, Tetőfű-ter 12.

Bergen-Belseniek!

AKI TUD VALAMIT

Heltai Éváról,

sz. 1923-ban, akit ott 1945 januárban láttak utoljára, kérem: értesítse azt! Heltai Tibor, V., Csányó-utca 5., I. emelet 6.

KERESM FIAMAT,

Leichtmann Jenőt,

szül. 1906-ban, Nagyváradról deportáltak. Látták 1945 márciusban Mauthausenben. Aki tud róla, kérem, azt közzéadni, értesíteni. Nagyon hálás lesznek. Leichtmann Irén, Jeruzsálem, R. O. B. 1944. Palestina

A szabadság himnusa

Írta: GYÖRGY ENDRE

VALAHOGY úgy kellene kezdeni, mint valami romlatlan folust írást: Kelt levelem... az Operaházban. Mert arról szeretnék beszámolni, mi történt, helyesebben, hogy velem mi történt abban a hatalmas palotában, amelyet a zene megszentelt csarnokának szokás nevezni. Olyan ez, mint valami mese, amelyet a fantázia sző színes szálakkal és mégis valóság. Talán még inkább mesével kevert valóság. Vagy ébren álmodott álom. De, hogy szavamat egymásba ne fűzzem (azt hiszem, így kezdődnek a mesék), legjobb lesz, ha azonnalmó meghallgatom a történetnek és szép sorjában elmondom a magam gyönyörűségére és mások okulására...

HÁT AMINTHOGY ott ültem, eléggé hátul abban a kis kuckóban, ahol a madár se jár, tehát a dala is csak igen szorványosan és szaggatottan jut el a fülhöz, egyszerre csak szédülök az a bő redőkben omló bárszönyűgöngy, oszt a félhomályos színpadon megpillantjuk a spanyol fogház kegyetlen-kiellen kőfalának körvonalait. Rocco fogházgondnok jóvállis, majdnem azt mondtam, jóságos (ami fogházigazgatóval kapcsolatban mégis csak túlzás) alakja bukkan fel a sötét háttérből, majd követi őt leánya: Marcellina. Mindketten énekelnek, mert hát mit is tennének a kétfelvonasos „dalmiá”-ban. Rocco mester olyasvalamit tanulász, hogy „a pénz az nagy ur”, amit mi mindnyájan tudunk, s abban a gondolatban, hogy vagy nem hiszünk neki, vagy állítását nem fogadjuk eléggé komolyan, ezt egymásután sokszor, igen sokszor elismétli. Marcellina szerelmi ódát zeng. Majd súlyos tohérral a végén megjön Leonora, aki egyszemélyben Fidelio, a börtön legényén sennyvedő Florestan neje, felbukkan Pizarro a gonosz kormányzó, Fernando a jóságos miniszter és végül szabadul láncából Florestan az „államfogoly”...

A LAIKUS (már úgy értem, fogházügyekben és rabság-problémákban laikus), a színházi habitué, a spleenes operalátogató és az előkelő meghívott, aki a főváros invitálására csupán „megjelent” és nem volt ott testével összefüggően lélekben is, csak ext láta. Azt, hogy a színen foglyok, fogházigazgatók és családtagjaik, kapusok, börtönügyet intéző „hatóságok”, jövő-menő népség, színesen felalá hullámzó örszemélyzet, kürtösöknek és zászlótartóknak a diszletbe beálló serege ágal. De nem látta, vagy nem óhajtott észrevenni azt, ami mögötte van. A szabadságnak és a szabadulásnak fenséges érzetét, a jó diadalát a gonosz fölött, az aljaság és ármány meghátrálását az emberi érzés előtt, a valóság és kápi epizódnak, ami itt a szemünk előtt lejátszódott, kiban kis epizódnak a közelmúltban történt hatalmas történetis hasonlóságát a közelmultban történt hatalmas történetis, népekre és országokra kiterjedő elnyomatással és az azt követő boldogító, gigantikus felszabadulással. Kissé átvitt értelemben azt is mondhatnám, hogy a demokrácia küzdött itt meg a fasizmussal, mert hiszen Florestan személyében a szabad és emberi gondolkodást verte béklyóba, láncolta a sziklakövhöz a bosszúért lihegő sötétség. És győzött a demokrácia, győztek legjobbjaink, akik hőiesen állták a pokol minden szenvedését, a bebörtönözést, a sanyargatást, akik szembeszegték az egész hitleri világgal, s akik hittek, bíztak és reméltek a bitó árnyékában is!

LEHET, hogy a Fidelio — olvasóim már régen kitalálták, hogy arról szól az Operaházban kelt levél —, sokak számára nem jelentett többet, vagy talán még ennnyit se. A Budapest felszabadulásának kéteves fordulóján élményül és figyelemre méltóul nemes gesztussal prezentált díszelőadásnak nem minden nézője és hallgatója osztotta Florestan sorsában. A demokratikus Magyarország vezetőinek jelentékeny része megismerkedett ugyan a hazai és külföldi kazamaták nyirkos, fojtogató levegőjével, áthatolhatatlan sötétségével és áthághatatlan kőfalával, s jelenbottak mégsem mindegyike dicsőkedhetik a személyes átélés érzésformáló benyomásait. Számukra nem is lehetett más ez a „Sevilla közelében” készülő, majd szerencsésen feloldódó tragédia, mint kétfelvonasos dalmi, amelynek „szövegét írta Treischke”, zenéjét pedig a hatalmas, zengzetes és szédtő magasságokban járó Beethoven, aki leborúlásra készítő tehetségét nem is para-

rolta más operára, mint, amelyikben szárnyakat adott a szabadság zsolozsmás himnuszának, hogy zúgó dallama eljussom a világmindenség magasságos baldachinja alá és annak selymes kárpitját verdesse. Igen, ima két itt a napfényre kívánczó és a kegyképpen világosságra bocsájtott rabok szürkés szeregének ajkán, amikor előbb mint valazai jöhaszt suttogják, majd egyre erősebben mondják, mind harsogóbban támetlik és robajosan dörgik:

Feljött a nap...
Eljött az óra...

HÁT IGEN... ez az, amit én belül, magamban és talán kissé féltékenyen csak magamnak ünnepelem. Eljött... eljött... — hála a Mindenhatónak, köszönet a hatalmas Istennek —, ez az óra... Az az óra, perc, pillanat, amelyet sokszor oly reménytelenül, de mégis bizakodva és sóvárogva vártunk. A rabok megszabadulásának órája. Mert én ugyan olyan tépeltröngyű, kimarjultlábú, az éhségtől és betegségtől csonttá aszalódott, üvegtekintetű rab voltam, mint azok, akik a „spanyol államfogház” pincéinek, földalatti üregeinek és folyosóinak rothadt szalmájáról bicognak fel dübögve, roskadozva és a levegőtől megrészegülten a börtönudvar, majd pedig a szabadság felé vezető lépcsőfokokon. Ilyen voltam én is, pontosan ilyen a német rabságban! Szinte kö-zéül képzeltem magam, teljes borzalmasságában átéltem, átértem sorsukat, azt a keserű reménytelenséget, ami őket marta, azt a bánatot, ami egész lényüket úgy átjárta, mint a fogházat a penészszag. Előbb nem is láttuk őket, csak a karjuk, mint faág és mint bűnökre figyelmeztető felkiáltójel nyúlt fel a magasba. Ezek a viaszárga karok azután mind feljebb és feljebb nyomultak a pince mélyéből. És a karok emberhez nem hasonlítható csontvázaiban folytatódak. Teremtő Égi! Hiszen ezek deportáltak! Ezek az én testvéreim, barátaim, rokonaim, családom tagjai! Ez itt én vagyok, sokszoros másolatban, bizonyítékul a fotográfálás és a kliségyártás fellettségének, tökéletességének. Fel akartam ugrani, ordítani szerettem volna s meg is teszem, ha a látomástól, a kísértéstől és az élmény azonosságától lángraggyújtott extázisomat partnerem le nem fogja. De, ha már nem torporékolhatok a garság láttán, nem verhetem ököllem ütemesen az üllőhelyem deszkáját és nem rohanhatok neki Pizarro gyűlöletes karvaly-alakjának, akkor legalább hadd rohanjak fel a színpadra, az én rabtársaim, fogoly-testvéreim közé, hadd énekelhessek velük és hadd bátorítsam őket kitarításra, bizalomra, reménykedésre... (Érdekes, hogy az elnyomóknak és sanyargatóknak milyen nemzetközien egyöntetű lelkületük és uniformisuk van. Éppen ilyen feketebensejű és feketeruházatu pizarrok gyötörtek bennünket a horthlyigeti internálób és a buchenwaldi deportálótáborban.

KÉT ÉVE... éppen ma két éve... emlékszem, a jéghegy től közepette egyszeriben minden átmenet nélkül csodálatos tavasz keletkezett. Süttött a nap és a levegőben olyan március-szag kavargott, hogy a megkérgesedett lelkű rab is hajlandó volt ezt a szabadulás üzenetként fogadni. Én is megmámorosodtam a hirtelen jött colditiz tavasztól. Bár sorsársaim óvtak a meghűlés veszedelmétől — mit törődtem én azzal — ingujjra vetkőztem. És, mint valami megveszekedett, megrészegült Faun, akinak a szíve nem bírja már a boldogtalanságot, a lelke pedig elkápráztatva a fű-illattól és madárdaltól, sent repes a csodálatosan kék égbolton, nekieszem a homok és kavicsbánya — a Sand- und Kiesgrube — kitakarításának. Nyirfavesszőből készült seprőmmel hatalmas köröket rajzoltam az udvaron és még azokat a zugokat is kitisztogattam, ahová éveken át nem nyúlt teremtet lélek. Az egész telepet végigsepertem vad elszántsággal, mintha csak én lettem volna hivatott arra, hogy náci Németország, minden piszkát, szennyét, salakját eltávolítsam. Órákig dolgoztam így megállás nélkül és csak este felé vettem észre, hogy majd összeesem a fáradtságtól. Talán ezzel akartam köszönteni ugyancsak elhurcolt (és máig vissza nem tért) sógornóm születésnapját, vagy valami titkos ösztön sugár-

Mia szerint ilgenmód áldoztam az akkor már nem élő közeli rokon emlékének... Három nap múltán a születésem évfordulóját ülttem meg a rabságban. Mór, a mi vallási tudományokban is nagyon jártas áldott orvos-sorostársunk külön héber imát költött és mondott értem. Másik barátom verset írt nekem és rólam. Albin mester két fej vöröshagymával kedveskedett Baby-nak, ahogy engem, Bandit, elnevezett. S. Bandi dupla adag levest küldött sok krumplival, ami itt magát az életbenmaradást jelentette. Még gratuláló névjegyet is csatolt az ételhez. Béla megosztotta a margarinos kenyerét, Ernő pedig ebédszünetben felkösöntött, amit mi, a „legjobb tíz” bizony nagyon megkönyeztünk. A szöveget németre is le kellett fordítania, hogy az SS-Mann ne gyanúsíthasson bennünket összeesküvéssel. Szegény néhai Tivadar még szívtartást tudott szerezni valahonnan. És azt az összeszűrtetett én gyártottam a Kiesgrube-ból és a Gisella-ból, ma még a szokottnál is felségesebb, aranyszínű mártást készített, a tetején uszó metélőhagyma zöldjével. Lehet, hogy ezen a napon adta át megható ajándékát: a magaszegte fehér vászonsebkendőt is.

Nekem több, sokkal több volt tehát a kétéves forduló és ez az operaelőadás, mint azoknak, akik a haragból, lelkesedő és kiengesztelődő, de mindenképpen lenyűgöző zeneköltemény áradása közben úgy közlekedtek a nézőtérben, mint valami vasúti indóházban. Hányszor mondogattuk el ott a pokolban, egyéb vágyaink mellett: csak még egyszer egy pesti színi-, vagy operaelőadást!

Ez most beteljesült! Két éve még Colditzban rabságban és e pillanatban itt a budapesti Operaházban, a felszabadulás örömmünnepe, azok között, akik ezért az emberibb világért, a mi éltető elemünkért, a demokráciáért küzdöttek!

Érzik, sejtik, mit jelentett ez a számomra, micsoda lelki vezuvízborgást idézett elő bennem! Mit kavart fel a volt rab lelkében a spangol rabok éneke!

Felfőlt a nap...

Eljött az óra...

Göröcsösen megmarkoltam a szék karfáját, úgy, hogy majd szétreccsent és összeszorított fogakkal, keservesen küzdöttem a fel-feltörő, a mindent elárasztó zokogással, amely úgy rázott, mint a vihar a ját...

Nem birtam magammal...

Szervezeti kérdéseket tárgyalta a neolog hitközségek gyűlése

A február 11-i Országos Gyűlés befejezése után tartott kongresszusi hitközségek értekezletéről lapzártá miatt csak most emlékeztethetünk meg.

Az Országos Gyűlés orthodox tagjainak eltávolítása után a kongresszusi hitközségek képviselői szervezeti kérdésekről tárgyaltak. Dr. Munkácsi Ernő, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának ügyvezető igazgatója, ismertette a haladó zsidóságnak azt a törekvését, hogy megalkossa a magyar zsidóság alkotmányozó gyűlését. Ez a törekvés azonban 1868-tól mindmáig különböző okoknál fogva nem járt sikerrel. Fájóköztatta az értekezlet résztvevőit az Országos Iroda ideiglenes Intézőbizottságának a felszabadulástól a mai napig végzett munkásságáról és bejelentette, hogy az Országos Iroda Intéző Bizottságában a paritás elvei alapján nyolc fővárosi képviselő és nyolc vidéki tag foglal helyet.

Ezután a vidék kívánságainak adott hangot az egyes felszólalók. Így dr. Gottlieb Sándor (Békéscsaba) a községkerületek addigi egységtelen beosztására hívta fel a figyelmet és kérte, hogy Békéscsabát és környékét

nyilvánítsák külön községkerületnek. Kifogásolta továbbá, hogy a fővárosi rabbik nem akarnak vidékre menni.

Schwartz Jenő, az újpesti hitközség elnöke pedig azt kérte, hogy a pesti környéki hitközségekből külön községkerületet alakítsanak.

Szőckter Lajos elnök a két felszólalásra adott válaszában elismerte a kérelmek jogosságát, majd bejelentette, hogy a fővárosi rabbik és hitoktatók havonta egyszer meglátogatják a vidéki községeket.

Dr. Kálmán Ödön főrabbi a rabbikarnak azt a kívánságát terjesztette elő, hogy az Intéző Bizottságban több taggal vehessen részt. Az értekezlet ezt a kérést is teljesítette és úgy határozott, hogy az Intéző Bizottság rabbitagjainak számát kettőről négyre emeli fel.

Dr. Eisenberg Béla győri, dr. Krausz Henrik kaposvári főrabbi, dr. Fisch Henrik rabbi, dr. Antl Ödön nemzetgyűlési képviselő (Kaposvár), dr. Miskolczi Vilmos és dr. Róth Sándor (Pécs) felszólalásaival a késő esti órákban véget ért az értekezlet.

A Biblia és a világirodalom

Dr. Turóczi-Trostler József előadása
a Szabadgyűlésen

Február 13-án, csütörtökön este a Szabadgyűlés előadás-sorozatának keretében dr. Turóczi-Trostler József egyetemi nyilvános rendes tanár „Biblia és a világirodalom” címmel tartott előadást.

A legrégibb idők óta Thomas Mannig, Babits Mihályig tekintette át a Biblia világirodalmi útját. Babits Mihály szenvedélyesen egyoldalú mondatát választotta kiindulópontul, melyet az európai irodalomtörténetben közölt az ótestamentumra vonatkozóan. Beszél a klasszikus világról. Homérosz világról, a teljes ember, a teljes művészet kiengesztelése nem szoruló világról. A Biblia világa más. Ez is tökéletes és teljes világ. Az ember élete is teljes, de az isteni szépségében teljes világ. Szembeállította az apollói, dionysoszi világot és a zsidók istenhitét. Mindegyik hozzátartozik Európa kulturájához. A renaissance, reformáció tárgyalása után eljutott a szép, teljes, tökéletes fikcióig: Winckelmann, Goethe, Hölderlin görögösége. Arra a megállapításra jutott, hogy a zsidóságnak köze van az európai irodalomhoz. A görögöséget azonosítják a görög szellemmel, művészi formával, a zsidóságot nem azonosítják a zsidósággal, amely megteremtette a Biblia szövegét. A Biblia történelem az Istenben. A görögöség is reprezentatív történelem. Luther Bibliát fordított, de nem akar tudni a zsidóról, aki közvetítette a szöveget. Herder ír a héber költészet szelleméről. Lavater üldözte Mendelssohnt, meg akarta téríteni. Az időtlen zsidóságról van szó, amely nem fikció, reprezentatív, hivatkoznak rá.

1938-ban, a náciizmusban is jelent meg könyv, amely foglalkozik a Bibliával. Foglalkoznak vele, de a zsidóságot elhallgatják. Az európai kultúrtörténet olyan kapcsolatban áll a zsidó történetiszemlélet egyik gondolatával, amelyre nem is gondoltunk: ez a pesszimista történetiszemlélet. Isten, az örök ország, a világ teremtése, a szentágostoni kép, — a bűnhődés megváltása gondolatát nyugtatnak kell megteremteni. Minden európai munka címe lehetne: „Az országokban való sok romlásoknak okairól”. Az ut Spengler felé vezet, az „Untergang des Abendlandes”-hez. A zsidóság nem tanította, hogy az élet egyetlen értelme a halál. A kiválasztottság gondolata a zsidóságtól kerül Európába. A zsidóság vétkozik Isten ellen. Isten pogány népek prédájává teszi. Isten kivonul a történelemből, ez az európai népek problémája. Mitosz, csoda is kivonul a történelemből. Emeltette Max Weber felfogását. Az európai történetiszemlélet Rousseau felé halad, aki tulajdonképpen egy teológiai gondolá-

tot tesz világivá. Az európai költészet vagy antik formákhoz tér vissza, vagy szekularizálja a Biblia formáit. Az európai költészet terminológiája (Petrarca, Minnensang stb.) elvilágiasodott „Énekek éneke” a misztikán keresztül. A zsidóság törvényeket és normákat adott.

Nem lehet századokig Bibliában, szövegben, gettóban élni; hétköznapiakon a realitásnak, ünnepnapon az irreális realitásnak — úgy, hogy csak egy haza van, a Biblia. Itt avatkozik bele majd a cionizmus, amely az irreális realitás valóság helyett realitást akar adni újra a zsidóságnak. Sok tudós, orvos, mérnök van a zsidóságnak, de világtörténelmi hatású költője kevés. Heine a legnagyobbb. Az Énekek éneke szerzője óta kevés költő volt. Jób könyve, próféták könyve igazi költőre mutatnak, természetesen a legnagyobb mértékkel, a Biblia mértékével mér. Melyik európai zsidó költő avatkozott bele úgy az életbe, mint Freud, Einstein? Könyvvilág az egyik hazánk, a másikkal világ elveszett, a bibliai zsidóság pozitív hazája.

Zsidóság és Európa nem egyszerű kérdés. Kezdetnek Abel szereplésével és a világirodalomban, a József-írásokról beszélhetünk, angol, francia elbeszélők munkáiról, a Biblia Archiv adatairól, mely felkutatja a Biblia életének minden jelentkezését. Helbel nem kér a zsidóból, de megírja a 19. század legnagyobb zsidó drámáját. Grillparzer Lorberrel ír, Goethe Mózes alakja foglalkoztatja. Thomas Mann Józsefről, a Biblia legvilágibb jelenségeiről ír, Lessing úgy értékeli a bibliai zsidóságot, mint az élő zsidóságot. Beszél az előadó az ótestamentumi életéről, a renaissanceban, a reformációban, a barokkban. Figyelme minden korszakra és minden korszak változatára kiterjedt. A Biblia könyveiben megtalálhatók azok a műfajok és formák, melyek formái az európai irodalomnak. A zsolnárok a vallásos érzület örök forrásai. Goethe látszik legjobban, hogy a zsolnárok formájából hogyan lesz modern himnikus költészet. Petrarca is ír bűnbánó zsolnárokat, Luther a zsolnárokban nyilatkozik meg a legemberibben.

Csodálatos szágúldás volt ez az előadás a Biblia világirodalmi útján. A legszebb volt ezen az uton, amelyet gazdagsága miatt nem lehet eléggé ismertetni, amit a zsolnárokról, Heineről, Goetheről és Thomas Mannról hallottunk.

Dr. T. M.

Székely Emil ékszerész 26
brilljánst, ékszer, aranyat, ezüstöt
órát legdrágábban vesz.

EZER FA

Irta: SÓS ENDRE

I.

A világ legnagyobb keresztény ifjúsági szervezete, az YMCA elhatározta, hogy ezer fából álló ligeteket ültet Palesztinában a fasiszták által elpusztított zsidó fiatalok emlékére.

A Young Man Christian Association — ez az YMCA teljes neve — ezzel egyidejűleg bevett, hogy külön gyászüléseken emlékezik meg arról a százezer és százezer zsidó fiúról és leányról, akiknek tragédiájáról sohasem feledkezhet meg a világ...

II.

Az YMCA amerikai központjának ez a határozata egy nappal azután került a kezünkbe, hogy véletlenül átlapozhattuk az YMCA örökös díszelnökének mostanában idejuttott emlékiratait.

John R. Mott, az 1946-os Nobel-békedíj egyik nyertese, az YMCA főellendítője és legfőbb szellemi irányítója, beszámoló memoárjaiban arról az audenciáról is, amelyben Horthy kormányzó az 1920-as évek elején részesítette.

Horthy a következő szavakkal fordult a királyi palotában lévő szobájába lépő John R. Mott felé:

— Örömmel üdvözlöm az antiszemita Magyarországon a világ legnagyobb antiszemita szervezetének vezetőjét!

III.

John R. Mott bevallja, hogy nem világosította fel Horthyt súlyos tévedéséről.

Ugysem tudta volna meggyőzni Magyarországnak azt az államfőjét, aki úgy képzelte, hogy minden keresztény és keresztény egyesület, szervezet, vagy testület — magától értetődően csak antiszemita lehet!

De, ha Horthyt meg is bagyta naivan rosszindulatú, vagy — amennyiben úgy tesszük — rosszindulatúan naiv hiedelmében, gondoskodott arról, hogy másokat lehetőleg felvilágosítsa!

Ez a felvilágosítási tevékenysége — saját bevallása szerint — nem ment valami könnyen, mert már huszonöt év előtt is alapos lélekmergezést végzett az antiszemita propagandát.

IV.

Az YMCA most világosra akarja oszlatni azt a hi-

delmet, hogy a keresztény jelleg természetesen antiszemizmussal is jelentenek. Ezért ültet ezer fából álló ligeteket a zsidó fiatalok vértanúinak emlékére. És ezért rendez mindenütt gyászünnepet a fasiszták által elpusztított zsidó fiúkért és leányokért.

A kereszténység és antiszemizmus összefüggésével kapcsolatos tévhit eloszlatására még mindig nagy szükség van.

Mert Horthy, Tiso, Pavelics és társaik már nincsenek ugyan uradmon, de a John R. Mott által huszonöt év előtt Horthynál tapasztalt szellem még mindig uradmon van!

V.

Amikor ezt megállapítjuk, kénytelenek vagyunk néhány csendes kérdést intézni azokhoz, akiket illet. (Mások no haragudjanak miattuk!)

Vajjon akadt-e olyan magyarországi keresztény és keresztény egyesület, amely olvasmányait cselekedett volna, mint most az YMCA?

Vajon gondoskodtak-e a magyar kereszténység vagy kereszténység egyházi vezetői arról, hogy teljes határozottsággal elkülönítsék egymástól a kereszténységet és az antiszemizmussal?

Vajjon az antiszemizmus ilyen elkülönítését szolgálja-e az a Megajhódás című és a keresztény egyházi körök pártfogásával kibocsátott új folyóirat, amely kizárólag a hitchagyott zsidót tekint a többivel egyenrangú embernek?

Vajjon előmozdítja-e a kereszténység és antiszemizmus közötti kapcsolatok látszatának megszüntetését az a körülmény, hogy a csufelmékü felsőházban nyílt antiszemizmussal hirdető egyházi vezetők egyrésze még mindig ugyanazon a papi helyen ülhet, ahol a fasiszták idején ült?

VI.

Fel kellett vetnünk ezeket a kérdéseket.

Egyébként hálátelt lélekkel és megrendült szívvel olvasuk az YMCA határozatát.

Köszönjük azt az ezer fát, amelyet az YMCA ültet majd Palesztinában azoknak az emlékére, akik többnyire jelentelen tömegsirokban alusszák örök álmukat...

Pro domo et patria

(Válasz Faludy Györgynek)

Kedves Faludy Györgyöm, bizonyára emlékezni fogsz régi szerkesztődre és a Független Szemlére, ahol az első Villon fordítások megjelentek. Innét vette át azután azokat a Magyar Hírlap, hogy elinduljanak a hírszolgálat felé. Már régen akartam írni néked, mióta hazajöttél s olvasgatom halhatatlanul érdekes és értelmes cikkeid, de elfoglaltságom oly mértékű ma is, hogy magánéletre és érintkezésre is csak akkor akad időm, ha — nem kizárólagosan magánügy. Most a Haladás hozta le fenti címmel mélységesen elgondolkoztató cikked s ezzel kapcsolatosan a nagynyilvánosság előtt szeretném elmondani mindazt, ami cikkeidet olvasván kikívánczolt belőlem. Azaz helyesebben: nem mindazt, hanem csak parányi részét.

Az antiszemizmusról írsz Faludy Györgyöm és sok mindenben teljesen egyet érthetek veled, csak legföljebb azt fájalom, hogy még te sem merészeled a bajok gyökeréig lelátolni. Két vonal szerepel cikkedben, az egyik a zsidóvonal, a másik a, mondjuk, nemzsidóvonal. A zsidóvonalon bátor és éles vagy, akár a kezében kés-sel dolgozó sebész, aki tudja, hogy a műtőben túl kell esni. Mert sajnos, amit pszichopatólógia zsidókról írtál, az nagyon is igaz. Elismerem, hogy bizony helyesen mondd: „Így történt a magyar zsidóság egy részével, ha náciszenek elmegyógyintézetben, azért van, mert ez sem használna.” És ezerszeresen igaz, amikor leszögezed, hogy „Iraunktól kergetett, multjuk emlékeitől marcsagóit és itélőképességeiket vesztett szerencsétlenek (ezek), kik nem egészen a magyarság felelőssége nélkül jutottak ideig.

De kérdem, miért nem vagy ilyen éles az okok feltárásánál akkor, amikor a másik oldalról van szó? Örömmel olvasom ugyan, hogy Molnár Erikkel szemben te is megállapítod, hogy a magyar zsidóság nem asszimilálódhatik a „közposztály és a dzsentri helyett a magyar dolgozók közösségéhez. „Erről a közösségről lehet írni, lehet írni benne, — mondd és írod — csak éppen asszimilálódni nem lehet hozzá, mert még nem alakult ki. Te, aki mindig jó marxista voltál és vagy, miért nem mutatsz rá éppen olyan vehemenciával, hogy ez a ma jelenlévő antiszemizmus merőben más, mint a ré-

gebbi. A régebbiben csak az u. n. keresztény közposztály volt érdekelve, mert az tartotta kézen a politikai s ezen keresztül a gazdasági hatalmat. Ma, amikor a politikai hatalomban a munkásság és parasztság is részes s így közvetlenül érdekelt fél gazdaságilag is, az antiszemizmus rájuk is kiterjedt. Ez az oka, hogy intenzitásában a mai antiszemizmus sokszorosan felülmúlja a régit, hiszen e régiek politikai és gazdasági mohósága az évszázados jogfosztottság és elnyomás következtében nem éppen kicsiny.

Irod s megintcsak igazad van, hogy a maradékszidóságban akadnak olyanok, akik visszasírnák a régi időköt, de miért nem mutatsz és mutattok kellő őszinteséggel arra is, hogy az ellenforradalom győzelme nem csupán a zsidóság kiirtását hozná magával, hanem — a magyarság kiirtását is! Sok, igen sok kommünári olvasom az őszszessékvéssel kapcsolatban, csak éppen azt nem láttam, hogy a magyar nép előtt egészen a végletekig feltárták volna egy ilyen „sikeres“ őszszessékvés esetén beálló következményeket. Pedig, hidd meg, erre legalább olyan nagy szükség lenne, vagy még sokkal nagyobb, mint arra, hogy a zsidók felé megmutassák azt, hogy létét csak „a magyar dolgozókkal való teljes és végleges szövetség menti meg.“

Azt kell látnom és tapasztalnom, hogy a zsidók felé nem gyakoroljátok a „kimélet maximumát“, noha megérdemlik, mint te magad írod, ezzel szemben annál inkább gyakoroljátok a másik oldal felé. En ezt nem veszem rosszsnév, mert az egyik oldal és a másik oldal mellett, — ti vagytok a harmadik oldal. Az a harmadik oldal, amelyik pillanatra sem tud szabadulni zsidóságtól, bármennyire szeretné is. Vajjon az nem patológikus, hogy a Haladás

SZEMED VÉDEO, GYÓGYITOD
HA SZEMÜVEGED:

Ortífol

LÁTSZER ÉS FOTOSZAK-
ÜZLET

TERÉZ-KÖRUT 48.

egyzon oldalán elmélkedsz te, drága Faludy Györgyöm az antiszemizmusról s Ignorás Pál, ugyancsak kiváló s dokumentációs erejű tanulmányorozatában szintén zsidókról és zsidókérdésről? S tesszitek ezt mindketten — kitért, vagy ha így jobban tetszik áttért zsidók. Kitérni szerintem nem bűn, hanem hiba, mert a kitérés, mint a példa is mutatja, saját, legegységibb problémáitokat sem oldja meg. Nem tudtok szabadulni, állandóan ez a téma foglalkoztat, kerget, hajt, fűz benneteket és ezzel akarva-nemakarva magatok is növeleitek az antiszemizmust. Szalai Sándort, a kiváló szociológus egyetemi tanárt mi, szocialista-cionisták meghívtuk egy előadás tartására. Beszéljen a szociáldemokráta párt dunamedencei külpolitikájáról. A terem zsúfolt, zsidókkal zsúfolt és nyilván ez okozta, hogy Szalai Sándor egyetlen szót sem beszélt témájáról, hanem egyedül s kizárólag zsidókérdésről, cionizmusról, emberről, aki nem nemzeti, hanem nemzetközi — ami szintén igazi zsidó elképzelés — és így tovább. Pedig — legelső mondatai közé tartozott az a bejelentés, hogy már öt esztendő óta őta áttért.

Cáfolhatatlanul igazat írsz, mikor megállapítod, hogy „zsidóságnak jórésze az államgépzeiben, oktatásban, kulturában neveléses javadalmazás mellett dolgozza magát halálra”, csak éppen ez senkit sem érdekel és az antiszemizmust s a zsidókérdést általuk helyesnek vélt megoldását semmiben sem irritálja. Ha őszinte akarsz lenni önmagadhoz, úgy jól tudod, mennyire így van ez. Horváth Zoltán volt az egyetlen mind a mai napig, aki kiméletlenségig őszinte tükröt tart a magyar nép elé, de könyvét nem ismerik, sőt agyonhallgatják, nem csak azért, mert kiméletlen, hanem nyilván azért is, mert szerzője szintén alhoz a bizonyos — harmadik oldalhoz tartozik. Az igazság újból csak az, hogy még ezek a magukat halálra dolgozó emberek is az antiszemizmus terjedését szélesítik, hiszen „bennülnak a pozíciókban”. Hogy demokráciát építsenek, hogy nélkülözhetetlenek ebben a borzalmas emberbiányban, az nem erényük, hanem némelyek szemében éppenséggel még csak gyűlöletbűnnek teszik őket.

Mindezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy vegyük védelmünkbe a kapitalista, vagy fakétfő zsidót, azokat, akik „visszasírják” a régi időköt. De szeretnék rámutatni arra, hogy ma Magyarországon igen fele-

más időköt élünk és ezek az emberek nem egyszer hivatalos vagy félhivatalos tényezőktől kapnak agit üzelmekre. Hiszen te magad is azt írod, hogy „a fővárosi levantinizmus Budapestet az éhhaláltól mentette meg” és ez nem kis teljesítménye volt ennek a levantinizmusnak. Ha megváltozik a gazdasági rend s megváltoznak a gazdasági feltételek, megváltozik ez is. Régi szocialista igazság, hogy sohasem az egyént lehet és kell megváltoztatni, hanem mindig a gazdasági és társadalmi rendszert. A kapitalizmus vámszedői is eltűnnek, akár zsidók, akár nemzsidók, — mert hidd meg, ilyenek is akadnak, még itt, Magyarországon is, mihielyt egy jobb és igazságosabb rendszer fog nálunk is uralomra kerülni, amely szerintem nem lehet más, mint szocialista rendszer.

A zsidókra vonatkozólag azonban a szocialista társadalmi és gazdasági rend is csak a la longue oldja meg problémáikat. Akadnak, — s minden tiszteltem azoké, akik szívből és hittel ilyenek — akik életüket egy ilyen hosszú megoldásnak szentelik, akik tudják, hogy minimálisán husz-huszonöt esztendő nevelőmunkájára lesz szükség, míg átalakul a magyar társadalom élete és megváltozik felfogása. Azok azonban, akik a megoldást most keresik és azt hiszik, hogy van világi élet is, nemcsak — talvili, akik épp oly hittel hiszik, mint te is, hogy a zsidóság a maga jobb, igazságosabb, osztály nélküli társadalmát egyedül saját hazájában tudja kiküzdöni és megvalósítani, nos, éppen azok dolgoznak és harcolnak a Zsidó Államért. Tévedsz, mikor azt írod, hogy akadályai az itthon maradni akarók asszimilációjának. Sem az asszimiláció nem mulik ezen, sem a magyarság zsidószeretete. Néhány évvel ezelőtt megmutatkozott, hogy nincs különbség kaftános és cilinderes zsidó között, ha a gazdasági és társadalmi rendszer olyan, hogy abban elnyomottak és elnyomók élnek. Kizsákmányolók és kizsákmányoltak. A zsidóság a szétszóratásban mindig a kisebbséghez, az elnyomottakhoz tartozott, még akkor is, ha akadt néhány száz, vagy néhány ezer zsidó, aki oly hűségesen szolgálta a rendszert, hogy porázát lazították s olykor sikeresen próbálta elfeledtetni magával: neki is, épp úgy mint a többinek, hurok van a nyakában.

Ennyit a cikkedhez Faludy Györgyöm. Sok szeretettel és barátsággal köszönt

DÉNES BÉLA

„Békességet kérünk és dolgozni akarunk!”

Dr. Pásztor József előadása a Mazot V. kerületi iagozatában.

A hajdani Lipótváros zsidóságának legjava gyűlt össze a Mazot legutóbbi előadó estjére. A Mazot munkája csak két héttel ezelőtt indult meg valójában, de máris kevésnek bizonyult a hely az érdeklődők befogadására. Azok jöttek el, akiknek a zsidóság sorsa szívügye, akik őrizni akarják a nem zsidó hagyományokat és akik a közelmúlt szomorú tanulságain okulva, új zsidó életet akarnak teremteni.

Pauncz Gyula bevezető beszédében meleg és közvetlen szavakkal köszöntötte az előadót, dr. Pásztor Józsefet. Nem mint ügyvezető igazgatót, nem mint főtitkárt, hanem mint tanárt, aki most is azt a munkát végzi, amire magát egy életre lekötöztette, a nevelést, az igaz, bensőséges életet élő, de egyúttal céltudatos ember nevelését.

Dr. Pásztor József utalt a 24 órával előadása előtt megkötött párisi békeszerződésre, mely talán meghozza Magyarországnak a rég óhajtott és várvára békességet, melynek nyomán azonban még mérhetetlen áldozathozatalra lesz szükség. Vajjon mit hoz ez a béke? Mit jelent ez a béke az itt lakó zsidóságnak? Annak a zsidóságnak, mely 1848 óta, de különösen 1867 után is beigazolta, hogy az országépítő munkában becsületesen és lelkesen kiveszi a részét, de megmutatta még a legnyomorúságosabb időkben is, hogy nem irtózik

semmiféle munkától, hiszen a munkaszolgálatosok voltak az eggedültek azokban a nehéz időkben, akik nem romboltak, hanem utakat, vasutakat építettek és teremtettek; és a zsidóság volt az, amelyik 1915 januárjában, kikerülve a gettóból és a pincéből, akik levele magukról a halálfelelmet és mélyseges aggodalomban az ismeretlen helyen tartózkodó hozzátartozókért, elsőnek indította meg az újjáépítés komoly munkáját és ebben az újjáépítésben azonos erővel, kitartással és hevülettel vettek részt azok is, akik itt óhajtnak maradni, azok is, akik úgy érzik, hogy csak átmenetileg maradnak itt, mert megtört lelkiük itt már megnyugvást nem talál. A békességet meg kell keresnünk és meg kell találnunk kifelé, de még kell teremtenünk befelé is és nem elegendő, hanem csupán negatívum a serelemek hangoztatása, a terméketlen kritika. Ennek a helybe továbbra is hirdetniük kell a pozitív, produktív és aktív munka szükségességét. Békességet, nyugalmat kérünk és a munka lehetőségének biztosítását. Hirdettük és hirdetjük a béke és a munka akaratát, szeretettel Ezirányu munkánkban különösen nagy súlyt helyezzünk a zsidó nőknek megértésére és támogatására és biztatás jelenség e téren az, hogy összejeveleteinken nagyobbará őket látjuk, mert hiszen ők vannak hivatva a melegséget, a szeretetet és megértés szellemét előrszítani és terjeszteni. Hirdetjük a magyarországi zsidóságnak megújodását és azt szeretnők, ha az Uj Élet nem csak a zsidó lapunknak címe, hanem az egész zsidó munkánknek jelszava és célja is lenne.

Orth. Kóser Husáru- és Huskonzervgyár Rt.

MEGNYILT

Felvágottak, füstölthusok, legkiválóbb minőségben kaphatók.

Árusítás: VII., Dob-utca 27. sz. udvarban

A Budapesti Aut. Orth. Hitközség Rabbiságának felügyelete alatt.

Nagyban és kicsinyben.

Telefon: 221-265

Mindenemü pamutárut hatósági áron

Ferenczinél

Bajcsy Zsilinszky-ut 19/d. sz.

(bejárat Lázár-utca 7-el szemben)

ÓRÁT, ÉKSZERT

NEUFELDTŐL

csak Rákóczi-ut 8/a.

A cionista munka feladatai és irányvonalai a galutban

Dr. Geyer Albert előadása az Ichudban

Csütörtökön este nagyszámú közönség jelenlétében tartotta meg előadását a szocialista cionisták pártjának meghívására a Zsidó Kulturházban „A cionista munka feladatai és irányvonalai a galutban” címmel, dr. Geyer Albert, a Pesti Izr. Hírközség elnökhelyettese, a Magyar Cionista Szövetség diszelnöke. Előadásában sorra vette mindazokat a kényes kérdéseket, amelyek a cionista közvéleményt különösképpen foglalkoztatják. Egyes véleményekkel szemben megállapította azt, hogy a galutban igenis szükség van cionista politikára, egészen tragikomikusan hat egyes asszimiláns köröknek az a felfogása, hogy a cionisták, mivel a Palesztinába való alijázás gondolatával foglalkoznak, nem illetékesek arra, hogy azoknak a zsidóknak az ügyeit intézzék, akik a galutban akarnek maradni. „Idézni szeretném — mondotta — egy szelímes cionista barátunkat, aki azt szokta mondani, hogy ma már nincsen cionista a galutban, csak anticionista. A zsidó tömegek természetes állapota a cionizmus és a kivétel, a kirívó és említésre méltó eltérés az anticionizmus. Hála a cionizmus munkájának, egy új zsidó embertípus növekszik fel előttünk, az a chaluci típus. Az uttörő

munkás, az önfeláldozó, a nép érdekében nehéz megpróbáltatásokat is vállaló új öntudatos zsidó ifju típusa.” Nyomatékosan hangsúlyozta azt, hogy a cionista tevékenység nem irányulhat a zsidóság széttagolására és megosztására. A cionizmus programja nem azt jelenti, hogy a meglevő zsidó intézményeket a galutban fel kell számolni, ellenkezőleg azt igyekszik elérni, hogy ezek a pozitív zsidó munka jegyében megerősödjének. A galuti zsidó munka egyik legjelentősebb tényezőjének a Zsidó Világkongresszus szervezetét tartja. Rendkívül fontos szerinte, ennek az intézménynek harmonikus együttműködése a cionizmussal és más galuti zsidó közületekkel.

Dr. Geyer Albert előadását a közönség igen nagy figyelemmel hallgatta végig és a hozzászólások mind azt bizonyították, hogy dr. Geyer Albert előadásában a legérzékenyebb és a legidősebb zsidó problémákat ragadta meg és exponálta hallgatói előtt. Előadásáért dr. Dénes Béla mondott köszönetet.

A pártnap művészi részében Borkány Julia előadóművész Giszkalay és Somlyó Zoltán verseket szavalt, mély átérzéssel.

Budapest

székesfőváros méltó módon emlékezik meg felszabadulásának tizenötödik évfordulójáról a „Felszabadulási emlékkiállítás” megrendezésével.

A kiállítás — mely a Károlyi palotában, a Fővárosi Képtár termében dídtalanul tekinthető meg — a hődot, a hála és a kegyelet szellemében tárja elénk azokat az áldozatokat, amelyeket a diadalmas Vörös Hadsereg hozott fővárosunk felszabadításáért. Az elnyomatás és az ostrom szörnyűségei és borzalmi után Budapest talpra állt és ez a kiállítás megmutatja mindazt a hatalmas segítséget, amelyet a szovjet hadsereg a főváros lakosságának nyújtott és amely nélkül ma semmiesetre sem tarthatnánk ott, ahová az újjáépítésben, a város mai, szinte békeli képmében eljutottunk.

A díszterem közepén Sztálin generalisszimusz szobra áll a Gyözelmi vörös zászlók erdeje előtt, jobbról-balról a kettőtört szimultikus rablánc a felszabadulás február 12-es dátumával. Ott látjuk a főváros különböző pontjain elhelyezett emlékművek kicsinyített másait, amelyeket az érettnék elesett hőrsz katonák emlékeztetere állítottak. Hatalmas, plasztikus, élőképzetten ható tabló örökíti meg az ostrom és a felszabadítás egy jelenetét a felszabadultak

háláját kifejező asszony alakjával. A halálod orosz hős katoná előtt a székesfőváros közönségének hálás kegyeletét hirdető koszoru fekszik, cirilbetűs szalaggal.

Nincs helyünk arra, hogy a kiállítás valamennyi részletéről megemlékezzünk, de nem feledkezhetünk meg arról a képsorozatról, mely a felszabadított gettó mártír halottait örökíti meg.

A nagyszerű kiállítás megrendezéséért Kövüő József polgármestert és munkatársait illeti dicséret.

A budapesti zsidóság itt is felhasználja az alkalmat, hogy külön hálás köszönetet mondjon a Vörös Hadseregnek, mert jól tudja, hogyha a felszabadító sereg késik, akkor nem kétezer, hanem sokkal több gettóhalottat találtak volna. Istennek hála, hogy nem úgy történt!

GELLÉRI MIKLÓS

KI TUD

Goldfischer Imréről,

aki szül. Ujpesten 1916-ban, bevonult 1942 július 11-én a 106/1 Kézhez, Berettyóújfalura. Innen Orosvasvárába vitték, ahol tábori száma 233/76 volt. Átment a fogdába Szegedre került. Aki tud róla, értesítse agóddó, beteg édesanyját: Ujpest, Kossuth-ut. 13. Tel.: 492-316. Hívt: érdemő értesítést küldjön.

Hogyan sikerült fentartani a gettó telefonszolgálatát

Lapunk hasábjain ismételtelen szó volt, olyan egyéni kezdeményezési keresztény férfiakról, akik a humánus örök törvényeit követve kockázatot vállaltak arra, hogy az üldözöttek segítségére legyenek. A történelmi hűség és a zsidó háláérzet megkívánja, hogy ezúttal azokról az eddig névtelen keresztény postásokról emlékezzünk meg, akik életük és állásuk veszélyeztetésével segítettek elő a bebörtönzött és mozgási szabadságában korlátozott zsidóságnak a külvilággal való érintkezését. Bátor kiállásukért ki kell emelnünk az ismeretlenség homályából ezeket a ritka kivételeket: Surányi Dezső ellenőrző főműszerész, Bata Antal műszerész, Már István vonalmestert és Zsupán Antal szakmestert.

Teljesítményük elismerése céljából szükségesnek tartjuk a hírközségi székház távbeszélő berendezésének ismertetését. A hírközség egy korszerű u. n. félautomata távbeszélő kapcsolóval volt berendezve, amelybe öt városi vonal és mintegy negyven mellékállomás volt bekapcsolva. Ezenkívül a székház harmadik emeletén még két külön készülékben végződő fővonal is működött. Ezt a telefonberendezést csak részben üzemképes állapotban vette át a Zsidó Tanács vezetőségének felkérésére és egyidejűleg a gettóbeli telefonügyek vezetését hírsorsosunk: Vincze Géza igazgató, aki szolgálati éveit a posta műszaki beosztásában töltötte és így módjában állott, hogy egykori beosztottjaival az összeköttetést felvegye és őket — részben személyes kapcsolattal révén — rábírja, hogy a gettó telefonszolgálatának zavartalanását biztosítsák. Az a körülmény, hogy a gettó telefonösszeköttetése majdnem a felszabadulást megelőző napokig biztosítható volt, Vincze Géza igazgató érdeme.

Az események sorrendjében először az 1944 december 10-iki nagy bombatámadást kell megemlékeznünk, amikor a székház harmadik emeletét ért tiltatólát a távbeszélő állomást is tönkretette. De ezt megelőzőleg és követőleg is Vincze Géza több esetben rábírta az említett műszerészeket, hogy a gettó telefonjait hagyják üzemben, jóllehet a zsidó telefonállomások kikapcsolását szigorúan ellenőrizték. Az Erzsébet telefonközpont hibabejelentési munkahelyén szolgálatot teljesítő Surányi Dezső ellenőrző főműszerész és Bata Antal műszerész a személyes következményekre való tekintet nélkül a székház kikapcsolt telefonvonalait számos esetben visszavolta a forgalomnak.

A tiltólátat következtében a harmadik emeleti két főállomás is elpusztult, ezeknek sürgős helyreállítása érdekében a két

műszerész közbenjárására Már István vonalmestert és Zsupán Antal szakmestert sikerült a gettóba hívni, akik három távbeszélő (nevéük nem volt utólag megállapítható) segítségével önfeláldozóan, a zsidóság szomorú sorsa iránti együttérzéstől vezéreltetve a két állomást az első emeletre leköltöztették, ahol a távbeszélő helyiségbe háladéktalanul áthelyezve újból használhatóvá tették. A sérült kábelvonalakon vagy a székház belső vezetékein fellépő hibákat műszerészeink közbenjöttével Már István vonalmester és Zsupán Antal hárították el. Az Erzsébet távbeszélőközpont gépi berendezéseiben mutatkozó hibák rendbemozatala, valamint a gettó utcáin postás egyenruhában megjelenő műszerészek külső munkája a nyilas ellenőrzés miatt egyaránt állandó veszéllyel járt. 1944 december második felében a Wesselenyi-utca 13. sz. alatt működő népkonyha távbeszélőállomás felserelését kérte a telefonügyek vezetőjétől. Az elképzelhetetlennek látszó kérést embereknek elvetés nélkül teljesítették és illetőim módon felszerelték és bekapcsolták az új állomást. Ez volt a gettó legtovább működő távbeszélőállomása.

A megmenekült magyar zsidóság tehát nagy hálával gondol ezekre a keresztény postásokra. Nem kétséges ugyanis, hogy csakis az ő segítségükkel vált lehetővé a börtönbe zárt zsidóság részére a távbeszélő használat. Sok-sok emberéletet sikerült megmenteni azáltal, hogy veszély idején a rendőrség megbízható közegeit idejében értesíteni lehetett a nyilasok tervezett, vagy már megkezdett garázdálkodásairól.

Keresem Steingieser György

fiamat, akét 1945 január végén Herzbürgből munkára vittek. Kötséget bírték: Steingieser, Napszínház-utca 37.

MUNKASZOLGÁLATOSOKI Keresem Heimlich Mártont,

aki 1942 január elején bevonult Domonyra, Alexejewkánál elűnt 1943 elején. Ha bármint is tud róla, nagyon kérem, édesanyjával tudatni: szíveskedjenek. Szv. Heimlich Lajosné, Mester-utca 0., V. emelet 4.

KERESSEM FÉRJEMET

Hart Miksát,

szül. 1905. 1944 nov. 28-án vitték el Váci-ut 14-ből a Kovars szízáddal. Azóta semmi hír, ki bármint tud róla, nagyon kérem, értesítse: Szv. Herer Jenőné, Rákóczi-terti csarnok, 265-ös lélekbe.

Keresem azt a négy férfit,

akik Nagyvárad mellett Száldobágy közönségben 1944 októberében egy postáseseményt buktak el a németek előtt. Kérem őket, hogy Budapest, 53-as postahivatalnál, Varró Sándor postahivatalnál jelentkezzenek, vagy címüket tudassák.

Milyen legyen az adótisztviselő és az adófizető?

A Hitközség ügyfélforgalmának jelentős része az adóhivatalra esik. Napról-napra növekszik azoknak a hitvestvéreknél a száma, akik ügyes-bajos doigaikban tanácsért vagy segítségért az adóosztályhoz fordulnak. Természetes, hogy a forgalom sima és zökkenésmentes lebonyolítása céljából megfelelően kiépített adminisztrációra van szükség, hogy a hivatal megfelelően és időben tudjon segíteni a legfontosabb feladatának, a demokratikus szellemű tárgyalási formának és bizalmat szerezni abban az irányban, hogy az adózás több mint kötelesség. Viszont sürgősebb, szebb és magasabb teendője nem lehet ma a magyar zsidóságnak, mint az, hogy minden áldozat elviselése árán szívesen a nélkülöző hitvestvéreinknek adózási formájában segítsen.

Nagyrányu feladatok merülnek fel ezek kapcsán és elintézésük olyan embereket kíván, akiknek át kell tudni érezniük, hogy a segítség egymagában nem elegendő, hanem végnélküli türelemre, előzetesre, segítőkészségre a hozzájuk fordulóknak mindenkor számítani lehet. Az itt működő tisztviselőknek át kell halva lenniük azoktól a nemcs eszméktől, hogy bármily ügyben jelentkeznek hitvestvéreink, a legmesszebbmenő jóindulattól, türelméről győződjhessenek meg. Ugyanolyan idegek nélküli emberek alkalmasak a célok elérésére.

Gyakran látunk és hallunk az ügyfelek között olyanokat, akik kérelmüket vagy panaszukat indokolatlanul a megengedettnél „magasabb” hangon adják elő, ilyenkor is az lebegjen szemünk előtt, célunk: a segítség. Ingertelenséggel csak fokoznánk elkeseredését és ha nem érezne testi-véri segítőkészséget, kitörhetetlen nyomok maradtának lelkében.

Mindennapos jelenség, hogy egy-egy elintézés során széttagozott teendők merülnek fel, természetesen, hogy csak átgondolt munkamenettel lehet 100%-os eredményre számítani. A vezetőnek jól összehangolt tisztviselőkre van szüksége, amelynek minden tagja feladata magasztán kell hogy álljon. És vajon kik felelnek meg jobban ennek a követelménynek, mint azok, akik át vannak halva a legmesszebbmenő segítőkészségtől és mindenkor mosolygó arcú tudnak ügyfeleink, hitvestvéreink rendelkezésére állni. Itt érvényesül az az elv, hogy jó szóval is lehet segíteni embereken. A jó szóval való segítség az aggódó vagy kétségbeesett embereknek simogató meleg szavakkal történő megnyugtatását jelenti. Ehhez abszolút nyugodt emberek kelljenek, akik idegeség és türelmetlenség nélkül

tudnak rendelkezésére állni a hozzájuk fordulóknak.

Akik ebben a szellemben tesznek eleget kötelességüknek, azok sok könnyet tudnak letörölni és sok hitvestvérünkön tudnak segíteni.

Nagyon fontos, hogy hitvestvéreink is az eddignél több figyelmet és gondot fordítsanak ügyeik elintézésére. Ne kényeserű feladatnak tekintse az adófizetést, amelynek törvényszabta rendelkezéseinek tesznek eleget, hanem kedves áldozatos kötelezettségnek, amelyben jó-módu és szegény egyaránt erjén felül is siet részt vállalni. Sokan voltak a múltban, akik nem mutattak áldozatkészséget, sőt a közülettel szemben ellenséges érzülettel viselkedtek. Ennek meg kell változni, arra kell hitvestvéreinknek is törekedni, hogy olyan magatartással jöjjenek hozzánk, hogy abból a legteljesebb harmonia csendüljön ki. Bizunk ebben és bizakodással teü érzéssel tekintünk a jövőbe. Fokozott kötelességünk a közönség fenntartására irányuló munkában résztvenni. Meg kell mutatni, hogy szent tanaink, ősi kultúránk olyan etikai magasságra emelnek bennünket, melynek erejénél fogva telve vagyunk élni akarással és törekvéssel felépíteni szent közösségünket, a hitközséget. Bizom abban, hogy a jó Isten erőt és lehetőséget ad hozzá!

REICH ZOLTÁN
adóosztályvezető

BUDAI CHEVRA KADISA IZRAELITA SZENTEGYLET

55/1947. Sz. L./GyS.

MEGHIVÓ

A Budai Chevra Kadisa Izr. Szentegylet tisztelettel meghívja az 1947 évi február hó 27-én, esütörtökre, d. u. fél 4 órakor a Maros-utcai kórház aulájában (XII., Maros-u. 16.) rendezendő

Zain Adar emlékünnepeére

és az ezt 4 órakor követő

rendes évi közgyűlésére

A Közgyűlés napirendje:

1. Évi jelentés
2. Az 1946 évi zárószámadás tárgyalása, határozathozatal a felmentvény kérdésében.
3. Határozathozatal az 1947 évi tagdíjajutlékok és szírpótlási költségek összegszerűségének kérdésében.
4. Esetleges indítványok, melyek az alapszabály 53. §. g. pontja szerint legalább 3 nappal a Közgyűlés előtt írásban adandók be.

Budapest, 1947 február 18.

Szoffer László a. k. főtitkár.
Dr. Bálint Béla a. k. elnök.

Mölvavó dömalkó a Páva-utcai körzetben

A Pesti Izraelita Hitközség páva-utcai körzete a napokban megkapó külsőségek között „Mölvavó dömalkó” vacsorát rendezett, melyen a hitközség vezetősége is megjelent. A kultúrtermet zúfolásig megtöltő hallgatóság előtt Kunstädter Vilmos körzeti elnök üdvözölte a megjelent hitközségi vezetőket és örömmel emlékezett meg a pesti zsidóság felszabadulásának évfordulójáról. Dr. Zahler Emil díszelnök üdvözlő szavai után dr. Salfert Géza körzeti előljáró a betiszakasszal kapcsolatban a zsidóság útjáról szólt, amely a jövőben nem lehet más, mint a pozitív zsidó gondolat követése. Üdvözölte a hitközség vezetőségét, akik a bajban és veszedelemben is a zsidóság kiváló, bátor vezetőinek bizonyultak, végül a körzet zsidósága nevében meleg szavakkal köszöntötte a körzet rabbiját születésnapja alkalmából.

Szemő Miklós szellemes ünnepi felköszöntője után dr. Rosenblum Manó körzeti rabbi írásmagyarázó előadásában a zsidóság lelki felszabadulásának kérdéséről szólt. A fizikai rab-ság megszűnt, de a gyűlölet lelki atmoszférája ma is körülveszi a zsidóságot. Ez ellen csak lelki sikon védekezhettek. Amiként a galamb nyilsebesen üldöz, de mindig csak lefelé támadó sólyom ellen úgy védekezik, hogy magasabbra száll és fölébe emelkedik a sólyomnak, úgy a zsidó lélek is fölfelé kerekedik a gyűlölködés megszállottjainak, ha megtalálja a menedéket fölfelé a zsidó kultúrához, az ősi tiszta egyistenhithez.

Ezután Stöckler Lajos elnök a zsidó egység szükségességéről beszélt. A zsidóság a maga célkitűzéseit a felszabadulás után csak úgy tudja elérni, ha egységre tömörülve egy uton halad. Üdvözölte a körzet zsidóságát, vezetőségét és születésnapja alkalmából köszöntötte a körzet rabbiját.

— Nekünk zsidó vezetőknek — mondotta — az ad erőt a küzdelemben, melyet a zsidó érdekekért és ideálokért folytatunk, hogy tudjuk és érezzük, mögöttünk áll egységes csatasorban az egész zsidóság, amint erről meg vagyok győződve, így van ez a Ferencvárosban is.

A lelkes tapssal fogadott beszéd után Domonkos Miksa ügyvezető ismertette a Pesti Izr. Hitközség mai vezetősége által alkotott demokratikus hitközségi választójogot, mely szerint minden 20. évét betöltött férfinak és nőnek módjában lesz az a hitközségi vezetőséget megválasztani, amelyet a hivatásnak alkalmasnak tart.

Dr. Kertész Adolf szertartási ügyi előljáró nagy tetszéssel fogadott felszólalása után dr. Kertész József pesti rabbi zárószóvaiban köszöntötte meleg érzéssel a körzet zsidóságát és vezetőségét. A szépen sikerült ünnepség, amelynek izléses megrendezéséért elismerés illeti meg a körzeti nőgyűlést vezetőjét, Ehrlich László körzeti társelnök bucsuszavával ért véget.

Dantól—Beér-Sebaig

Jámor Ferenc előadása a Pesti Izr. Hitközség dísztermében

Szombaton este szokatlanul nagy tömeg jelent meg a Pesti Izr. Hitközség dísztermében, hogy meghallgassa Jámor Ferencet a tel. avivi „Mishmar” szörkesztőjének előadását Palesztináról. „Dantól — Beér-Sebaig”, ez volt az előadásnak a címe. Jámor Ferenc nem csak kitűnő újságíró, hanem lebilincselő előadó is. Mire szólt az előadás? Erec Jisrael folyóiról, erdőiről, hegyeiről és falvairól. Az emberekről, akik ezt a közezer éven keresztül sivatagi tájat annyira megváltoztatták, hogy ma már alkalmassá vált az európai életformák befogadására is. Jámor Ferenc egy-egy anekdotával úgy belevetítette a Palesztina zsidó társadalmának legkényesebb problémáiba, mint egy tolvajlámpás a sűrű sötétben a páncélzatrény rekeszeibe. A rendkívül érdekes előadást a közönség gyakran szakította meg tapsokkal. Jámor Ferenc előadása komoly kulturális esemény volt a pesti zsidóság-nak. (GERVAL)

Hirek Palesztináról

Anglia mindig elkésik

— ez a hét tanulsága. A jelenlegi angol kabinet a háború után, az előző kormányok örökségében olyan helyzetbe került, külpolitikailag, amely szöges ellentétben áll a belpolitikai vonalvezetéssel. Ez minden vonalon — így Palesztinát illetően is — habozásra, bizonytalanságra, akcióképtelenségre készítette a brit birodalom ügyeinek intézőit. Döntést előző kísérleteiket ennek következtében mindig meghaladták az események. Az angol kormány két év óta egymás után elutasít minden megoldási javaslatot — még a saját Biztonságának tervezetét is — és mindig csak később, változott helyzetben, lenne hajlandó korábbi megoldási módzatokhoz folyamodni. Ez történt most is. Ismeretes, hogy a Jewish Agency a nyár folyamán nagy önmegfeszítéssel és figyelemreméltó kompromisszumhajlandósággal felosztási tervezetet juttatott el a kormányhoz, amely ezt egyáltalában nem vette számba. Akkor a terv gyors elfogadása a zsidó létszám és az arab felkészültség következtében megoldást hozott volna. A döntés elődázása következtében azonban, egyrészt a palesztinai sorozatos angol törvénysértések a terroristák malmára hajtották a vizet és az elkecseregett hangu Bázeli Kongresszus szembe fordult Angliával, másrészt az arab államok között éppen Palesztina ügyében egység alakult ki, amely minden közvetítő megoldást eleve elvet. A Berekesztai konferencia kudarcba fulladt. Mindezek után Bevin elhatározta — amint azt már multheti számunkban jelezük —, hogy beleegyezik Palesztina felosztásába, egyelőre korlátozott jogu, később teljesen önálló zsidó és arab államok felállításába. Csak, hogy most már későn jött a javaslat, azt mindegyik fél elvetette. Az arabok, a berekesztett konferencia után még egy szer összehívott rendkívüli tárgyaláson bejelentették, hogy semmi olyan megoldáshoz nem hajlandóak hozzá, amely Palesz-

tina felosztásához vezethet; a Jewish Agency pedig azért nem fogadhatta el a javaslatot, mert az eseményekből okulva nem bízhatik olyan tervben, amely nem ad azonnali önállóságot. Amikor nyolc hónappal ezelőtt elfogadható lett volna, az ma, egy Morrison terv után, legalább is gyanúsak mondható. Így Bevin kénytelen volt bejelenteni: részéről a tárgyalásokat mindkét oldallal befejezettnek tekinti és az egész ügyet az UNO elé utasítja. Ismét olyan „megoldás”, amelyet sok oldalon már hónapokkal ezelőtt javasoltak. A Jewish Agency hivatalosan bejelentette, hogy az UNO döntéséig Anglia mandátárius kötelessége a bevándorlást korlátozó intézkedések felfüggesztése. Több szür hangoztattuk, hogy az utóbbi hetek politikai tanácskozásait csupán időhúzó manővernek sejtjük. Bevin az amerikai választások befejeződését és az USA külügyi államtitkár Marshall állásfoglalását akarta megvárni. Azt remélte, hogy a választási hadjárat lezárása után a katonapolitikus és stratégia külügyminiszter megnyeri majd az angol szándékoknak és majd az Egyesült Államoknak — legalább hallgatóságos — segítségével viheti keresztül terveit. Elgondolásaiban csalódott. Truman és köre, ha most nem is olyan hangosan, mint a választások előtt, továbbra is kitart a prozionista magatartás mellett, az USA közvéleményében pedig döntő jelentőségű szakszervezetek éppen a napokban követelték — még pedig elég erőshangu fogalmazásban — a palesztinai zsidó bevándorlás megkönnyítését és a Zsidó Államot. Bevin eljársolta mind a két palesztinai nép bizalmát és amerikai támogatást sem remélhet a maga sajátos politikája számára. Mi más tehet az angol kormány: maga is kénytelen a problémát az UNO elé vinni. Döntösn a nemzetközi tekintélyű szerv. Hatalmas próbája lesz ez ennek a még fiatal és megerősödést igénylő szervezetnek.

Házrekvirálások Palesztinában, német recept szerint

Ismeretes, az az új kormányintézkedés, amely részben a palesztinai angol nők és gyermekek elszállítására vonatkozik, részben drótsövénnyel körülvett kerületekbe kényszeríti az országban maradó angol polgári lakosságot. Ez az intézkedés általános visszavetést váltott ki zsidókból és angolokból egyaránt. Angol „önvédelem”-nek mondják hivatalos körök ezt az új rendeletet és ennek érdekében Jeruzsálemben, Tel-Avivban és

Haifában több utcát lefoglalt az angol katonaság. „Véletlenül” mindig csak zsidó kerületekben történtek a rekquirálások. A zsidó lakónak 24 óra belül el kell hagynia lakását, házát, ellenkező esetben a katonaság teszi ki onnan. A palesztinai nagy lakásínség idején a szó-szoros értelmében hajléktalanok válnak azok a szerencsétlenek, akik a rekquirálási zónába kerülnek. Nagy az elkecserekltség, amelyet még fokoz az a körülmény,

hogy az angol polgári réteg vonakodása következtében az átköltözéseket sokszor nem hajlják végre és így igen sok kerület teljesen lakatlan marad, a zsidók kitelepítése feleslegesnek bizonyul. Megalázó és büntető jellege van az intézkedésnek, ami még csak fokozza a Jisuv felháborodását.

Erre különben van elég ok. A napokban ismét erősebb ütemben érkeztek bevándorló hajók. Azok a kisebb hajók, amelyek szerencsésen elkerültek az angol blokádot titokban partra szállítják a bevándorlókat. A nagyobbakat azonban észreveszik a repülőgépek és hadihajók. Egy hét leforgása alatt már a második alijah-bét hajót tartóztatják fel az angolok és szállítják át az utasokat Cyprusba. 1450 férfi, nő és gyermek előtt zárták így el utolsó pillanatban ismét Palesztina kapuit.

Három terroristát halálra ítélték, mert korbácsot találtak náluk. Aznap fogták el őket, amikor egy angol őrnagyot és három közkatont korbácsoltak meg az Irgun tagjai. Az ítéleteket még nem hajtották végre, mint ahogy bizonytalan időre felfüggesztették Dov Gruner halálos ítéletének végrehajtását is. A Jisuv hangulatát egyelőre a passzív elkecserekltség jellemzi. Ezzel függ össze, hogy Weizmann professzort a Jewish Agency felkérte, jöjjön sürgősen Palesztinába. A Világszervezet volt elnöke már el is indult repülőgépen Erec felé. Egyetlen elégtétele a Jisuvnak: a hírhedt antiszemita katonai főparancsnok Barker tábornok végleg eltávozott Palesztinából.

(GELLÉRT)

A VESZPRÉMI IZR. HITKÖZSÉG

pályázatot hirdet egy kántor, metsző állásra.

Szabályszerűen felszerelt pályázatok a hitközség elnökségéhez nyújtandók be 1947 március 30-ig. Javadtanulmány, természetbeni lakás és fizetés meg- egyeztetés szerint.

Veszprém, 1947 febr. 11.

Dr. STEINER ANDOR
hitközségi elnök.

KERESÉK

héber könyveket, egész könyvtárat is

megvételre. Ajánlatokat pontos címmel „Könyv” jel. a kiadóba.

Edény, üveg, porcellán

háztartási cikkek vétele és eladása

Új világ bolt

Népszínház-utca 22. Szombattartó.

Üzletben

és háztartásban jártna ÁRVALÁNY FELHÍVÁSKEDNE, hol családtag- nak tekintik, gyermek mellé is. „Szorgalmas 34” jelűre a kiadóba.

Husz cernázó és matringoló szakmunkást

keres az

Ipari szövetkezet cernaüzeme

Jelentkezés:

Dózsa György-ut 13. II. em.

Órát, ékszert legolcsóbban

Klein Lászlónál
Dob-utca 19

Engländer sütőde ujjáépítve üzembn

Alkalmi rendelést vállal
Új telefonszám: 336-757.
Karácsony Sándor-utca 1.,
Teleki-tér sarok.
Cukrász sütemények jó minőségben

Férfiruhákért,

szmokingért, fehérmertéért, szőnye-
gért, zálogtárgyért, egész háztartá-
sért legutóbbiá fizet

GRÜN, saját üzletm részére.

Népszínház-utca 20. Hivásra jön.
Telefon: 135-092

FILM-BOY

áruszállító és gyorsküldőncvállalat

lelkismeretesen elintéz inkasszókat,
trikikis, biciklis megbízásokat
VII., HOLLÓ-UTCA 17.

Telefon: 423-526

VENDÉGLŐ,

kávéházi
berendezések,
székek, asztal-
ok olcsón.
Tel.: 139-274
Népszínház-
utca 31

Hívjon! Jöjjön!

Veszek aranyértékű forintért: szőnye-
get, porcellánt, irógépet, rőgisé-
get, férő és női ruhákat, perzsa-
kabátot, fényképezőgépet, festm-
nyeket

Gerstl-Majorosi

VIII., Eszterházy-utca 17. (Sán-
dor-utca saroknál). T.: 135-077.

Papir, írószer

üzleti könyvek, kartotékek, váltó-
lejárati és alkalmazott nyilvánla-
lási könyvek.

Weinberger és Fejénnél
IV., Deák-tér 6. (Anker-palota)

Értékes előadások a Mazot Női Osztályának kulturdélutánján

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének Női osztálya február hó 13-án, csütörtökön rendezte meg kulturdélutánját. Az elnöklő dr. Szemere Samu né meleg szavakkal köszöntötte a kulturdélután előadóját Vidor Pálné dr. Kálmán Zsuzsát. Vidor Pálné előadásában a kivételezett zsidó típusáról beszélt és a kiválasztott és megkülönböztetett zsidók helyzetét és szerepét vizsgálta a történelmi korokon keresztül. A példák hosszú sorával bizonyította — József, Mózes, Jeremiás, Menelaus, Philo, Flavius, Josephus, Abarbael Izsák, Jud Süss Oppenheimer, Fortunatus Inre stb. — voltak kivételezettek, akik nagy befolyással népük üdvére használtak fel, de akadtak, akik testvéreik szenvedése árán is csak saját emlékeidéseiket tartották szemük előtt. A német módszer az üldöztetés éveiben a kivételezett zsidót kizárólag csak saját testvérei ellen akarja felhasználni. Ez sokszor sikerült is, különösen a lealjasító deportációban. Az előadó nagy hatást kiváltó előadását azzal fejezte be, hogy a kivételezettek típusa, galanti termék, mely csak az üldöztetésben termelhető ki. A zsidóságnak természetes és egységes életformára kell tehát törekednie.

Vészi Endre, a kiváló író, a Népszava munkatársa, Pásztor Béláról, az elhurcoltatásból még vissza nem tért nagytehetségű költőről szóló méltatását olvasta fel, mesteri tollal rajzolva meg az elnémiolt géniusz változatos pályafutását, vonzó egyéniségét, gazdag árnyalatu költészetének értékét, azt az egész költői mukásságot, amely Pásztor Bélát, aki anyai szepet mondott, s akinek még anyai mondanivalója lett volna, a legkiválóbbak sorába emeli. Pásztor Béla megkapó, a lelkeket betöltő verseit Ascher Oszkár és Péti Katalin szavalták nagy művészettel.

A hallgatóság kívánságára ezután a kulturdélután vendége Domonkos Miksa a Pesti Izraelita Hitközség ügyvezetője szólt fel nagy tetszést keltő és szellemes, fordulatokban gazdag beszédében időszerű kérdéseket világított meg, kitérve a nők demokratikus választójogára is. Dr. Kálmán Ödön főrabbi feszült figyelemmel hallgatott beszédében a tetszhalálból életre kelt magyar zsidóság feladatairól szól. A gazdag tartalmú kulturdélután dr. Szemere Samu nének az elhangzottakat méltató zárószavai fejezték be.

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete Női Osztályának kö-

vetkező kulturdélutánja február hó 27-én lesz Andrassy-ut 81. sz. alatti helyiségében. Ezen a délutánon Stöckler Lajos, a Magyar Izraelita Országos Irodája és a Pesti Izraelita Hitközség elnöke beszél, dr. Katona József, a Dohány-utcai főtemplom rabbija a bibliai zsidó nőről tart előadást, Munkácsi Noémi, a verseiből olvas, Tordai Judit szaval, Bárszgy Dóra énekel. Február hó 20-án Szilas Frida költőné szerzői délutánja. Közreműködnek Gerő Erzs, a Magyar Színház tagja, Fenyő Emőke, a Vigaszínház tagja és Adler Marianne énekesnő.

*

Végül ide iktatjuk Vészi Endre méltatása kapcsán Pásztor Bélának felolvasott versei közül az alábbi:

En mindig másra vágytam

Ó jaj én mindig másra vágytam!

A homi parton vad hajókra vártam.

A hajók orrán földért sirt a lelkem,

De nem volt part, melyen megpihentem.

A szívem örök bujkálódás vonta,

a vágy sőt hintett álmagat boromba.

A láznak tüsképmagján henyéltem,

De nem találtam percnyi kéjt a kéjben.

Jójj szenvedés, te drága fejtő vegyszer,

Mely lelkem aranyérceit kioldja

A vágyak fojtó ötleiből egyszer.

Oh jövel kint Taníts szent sikolyodra!

Verjen szívembe vasszűzek fulánkja,

Vetkőztess csontig — végy karodba máglya!

PÁSZTOR BÉLA

SÍRKŐ-ÜZLET

Márványlapok vésését, granitozását, ugyancsak vidéki elhurcoltak emléktábláinak elkészítését a legújanyosabban vállalja

FARAGÓ (FRIEDMANN) SÁNDOR,

NAGYDIÓFA-UTCA 34. SZOMBATON ZÁRVA

**Gyapjút
Nyulbőrt
Pézsmát
Nyersbőrt**

legmagasabb árban vásárol
HERSCH JENŐ

Gumbach S.-u. 10.

Somogyi Béla-ut 9. Telefon: 427-032.

Uj zsidó élet Szombathelyen

Szombathely zsidósága éppen olyan súlyos veszteségeket szenvedett, mint a magyar vidék zsidósága általában. A gettó idején félrevezették az ott kintünönd működő központi zsidó tanácsot és miután az mintaszerűen megszervezte a gettó egészségügyi, élelmezési és kulturális berendezéseit. 4228 zsidót, Szombathely és a környék egész zsidóságát Auschwitzba deportálták. Közülük csupán ötvenen tértek vissza...

Ma Szombathelyen mintegy háromszáz zsidó él. Az ötven auschwitzin kívül csupán olyanok jöttek vissza, akik a terror idején munkaszolgálatosok voltak. A visszatérők számára helyzetet találtak. A régi hitközségi székház földig volt bombázva, temploma tökéletesen kirabolva, a temetőt 14 bombakráter összerombolta. A kezdeti nehézségeket Vágyi Mánó vezetésével lelkes gárda győzte le. Mindenek előtt ismét megalakították a hitközséget, helyrehozták a temetőt és díszes emlékművet emeltek az Auschwitzban maradtak emlékének megőrzésére. Az elmúlt év utolsó hónapjában a hitközséget a cionizmus eszméi alapján fejlesztik újja és elnökké dr. Hacker István ügyvédet választották. Szombathely azon vidéki hitközségek közé tartozik most, ahol cionizmus és hitközség egyet jelent. A Magyar Cionista Szövetség helyi vezetősége dr. Heumann László, Kellner Pál és Brandl József teljes összhangban a hitközség vezetésével arra törekednek, hogy a kis szombathelyi zsidóságot egybetartva bekapcsolják őket a világ zsidóságának nagy testvériségébe. Biztató az a kezdet, amit a munka mutat, csupán az szomorítja el a kívülről érkezőt, hogy tapasztalni kénytelen a háromszáz zsidó lélek között csupán két iskolaköteles gyermek van. Az agilis fiatalok — hiszen Szombathelyen minden zsidó, fiatal ember — saját erejükből teljesen átalakítottak egy régi bérházat új székházzá, ott kulturtermet és imaházat rendeztek be. Itt gyűlnek össze hetenként többször is a szombathelyi zsidók és vallásos, valamint kulturális igényeiknek együttes kielégítésében fognak össze, kovacsolódni össze egyetlen nagy családdá. (G. S.)

Hajfestés, hideg-meleg

tartóshullám

HAJMUNKÁK — PEDIKÜR
Renczésné, Csengery-utca 84.

Budapesti orth. családok figyelem!

32 éves, jómagyarítású, intelligens, egy béber, mint világi dolgozó, juttatva vagyon, ismeretesség hiányában ezután kereset a

szigoruan orth. családok

ahova BENCŐSÜLHETEK, ahol egy személyen, mint komoly vagyonszerző, mint érvényesíthető, kereset a csinos, jóalkú nő, ki rendelkezéssel a közök van, ennek elmondása az élet értelmét tekintve kellesse. Szigorú diszkreció biztosított. Válaszokat „Ez az a hajti” jelölés a kiadóba.

JAHRZEIT-TÁBLA

készítést olcsón elvállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 17.
Kapu alatt vagy L. emelet 4.

Keresünk egy szerénylányt házaspárt, akik

rituális fürdő

„Mikve” kezelésére

alkalmasak. Pályázók ajánlatukat írásban, fizetési igény megjelöléssel az alábbi címre küldjék; After Anron Jise, Szerencs.

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat

mindent elintéz — (Éjjeli-nappali Óráknál 6 Ft)

Király-utca 21. Telefon: 226-893

ÜDÜLES, PIHENÉS, GYÓGYULÁS

a magaslati helyen fekvő

Noémi penzióban

Elsőrendű orth. otthán. Méréselő árak. Polyóvizes, elágytatás, egészséges szobák.
Felső-utca 11. Telefon: 161-812.

Gyermek mellé

középkora nőt keresek, aki ház tartásban segídeni tud.

NYELVTUDÁSSAL bíró előnyben. Vágyi Lászlóné, IX., Hatter-u 32.

Amerikába

akar utazni?

Ugy az átadó

üzletének

üzemének

eladását

FELLNER PÉTER

gyorsan intézi

Szt. István-kr. 30.

(Marx-térnél)

Új telefon: 129-792.

Fenákel Jónásné

orth. kóser baromfi- és halüzlet

VII., Dob-utca 18.

Naponta friss baromfi és élőhal.

Régi nyakkendőjét

GYÖNYÖRŰEN UJJAJALAKTOM.
Parányiné, József-kürt 28.

Orth. Hitközséghez előimádkozónak, balchorenak és

egyháznak ajánlkozok, esetleg be-
mósólna, 42 éves, vallásos férf.
Mogkorescsek: Orth, Izraelita Hit-
község, Nyírmada, húldendék.

Perfekt fehérvarrónó

házaikhoz ajánlkozok, Gyönyörűen
javít. STENERNÉ, VIII., Lévi
György-utca harminchét, II. 23.

Egyedül maradt

védelt kereskedő keres harminc év
körüli, egyedülálló LEANYT

háztartása vezetésére.

Leveleket kér: Elek Imre címén,
Budapest, VII., Nagyutcai Szabo-
utca 41., II. emelet 9.

26 éves, nő

textil, rövidaru és divatru

kereskedőség, 10 évi mulat
ajánlkozok,

állást keres.

Esetleg utazási állást is vállalnék.
"jó munkaker" jelgére a kiadóba.

ELSŐRENDE KABÁT, RUHA

varrónó

HÁZAKHOZ ajánlkozok, István-ut
negyven, II. emelet 10. Káldorné.

Szakképzett ápolónó,

egyetemképzésű, nagy gyakorlat-
tal, jó referenciákkal rendelkező,
BETEGÁPOLÁST vagy gyermek-
gondozást vállalna, egész vagy fél-
napra. „Azonnalt” jel, a kiadóba.

Jómagjelenésű, intelligens, 32 éves,
pedáns, szívesen főz

HÁZVEZETŐNŐ

ajánlkozok. „Elsőrendű háztartás-
ba” jelgére a kiadóba.

KÜLÖNDEJÁRATU,

butorozott szoba

15-re vagy március 1-re KIADÓ.
Király-utca tizenöt, III. em. 6.

HÁZVEZETŐNŐNEK AJÁNLOZOK
középkorú, jó családból való úrnő,
aki mindent vállal, magányos úrnő,
vidékre is. Klein Jenőné,
Pápai Ede-utca hét, I. em 11.

A volt 107310. MUSZ. szeretőtől
meghívó Tócsa és Csákdócsa 1947
március 1-én, d. u. 5 órakor, Buda-
pesten a New-York kávéház közön-
termében tartandó

bajtársi összejövetelre.

Bajtársakat a festőár színdaraból
107300. szintén szeretettel várunk.
Garas, Erdős, Benedek, Varga.

Adler sarkó Somogyi Béla-ut 7

AZ UDVARBAN
Hozott márványlapok vésoát is
vállalom. SZOMBATON ZÁRVA.

A Zsidó Kulturális Bizottság Zenei Kiadványai

A Zsidó Kulturális Bizottság,
amely a Pesti Izr. Hitközség
kulturális ügyosztályával pár-
huzamosan működik, prog-
ramja következetes keresztül-
vitelében eljutott könyv- és ze-
nemkiadási elgondolása meg-
valósításához. Kiadványai ter-
vezett sorozatát zenei publiká-
ciók fogják megnyitni. A bi-
zottság zenei alosztálya dr.
László Zsigmond, a „Goldmark
Károly” zeneiskola igazgatója-
nak kezdeményezésére elkészí-
tette egy sorozat részletes ter-
vezetét, melynek hivatása, hogy
a zsidó zenét ősi emlékeiben,
népi termékeiben, hiteles litur-
giai anyagában, részben eredeti
formájukban, részben művészi
rangú feldolgozásokban köz-
kinccsé tegye, a templomi és vi-
lági művészi szükséglet rendel-
kezésére bocsássa, továbbá, hogy
a zene eredetét, történetét, szel-
lemét és kisugárzásait feltárja,
tudományos színvonalon, mű-
vészi formában megvilágítsa.

A nagyszabású tervet a Ma-
gyarországi Izraeliták Országos
Irodájának elnöke és intéző bi-
zottsága teljes egészében ma-
gáéva vette és a sorozat az
Iroda megbízásából a „Gold-
mark Károly Zeneiskola Kiadvá-
nyai” címen fog megjelenni, dr.

Szabolcsi Bence szerkesztésé- ben.

A sorozat sajtó alatt levő első
kötele ősi, népi és templomi
dallamok kórusfeldolgozásait
tartalmazza abból a hatalmas
gyűjteményből, mely Fraknoi
Károly többéves munkája ered-
ményeképp gyűlt több kötetet
megtöltő impozáns zsidó zenei
kinccstárra. A dallamok feldol-
gozó Kodály Zoltánnal az
élen Budai Pál, Fraknoi Ká-
roly, Hammerschlag János, Ka-
dosa Pál, Kelen Hugó, Kondor
Lipót, Kuti Sándor, Molnár
Antal, Reschovsky Sándor és
Szelényi István.

A tervbevevett kötetek között
során következik Szabolcsi
Bence ősi zsidó dallamgyűjte-
ménye, zsidó zenetörténete, to-
vábbá egy „Ősi keleti zene” cí-
mű zongorakiadvány, mely az
orientális zene egy sor ősi em-
lékét fogja mai mesterek feldol-
gozásában az iskolai zenetani-
tásba bekapcsolni, az ősi zsidó
zene központi jelentőségének
kidomborításával.

A kiadványok egyetemes
szükségletnek tesznek eleget.
Eppen ezért a kísérő és dallam-
szövegek angol és héber nyel-
ven jelennek meg. A sorozat
híre a bécsi zionista kongresz-
szuson is elterjedt és Erec-
Jisrael, Amerika és a többi
országok zsidó kulturális intéz-
ményeinek vezetői körében
élénk érdeklődést keltett.

Vorkutá-ban

(Kömi köztársaság, Északi-sarkkörön belül)
tartózkodó férfiak és nők névjegyzéke:

Baumgarten, Nagyvárad, sza-
bó, szül. 1908 vagy 1909.

Berkovits Antal, Máramaros-
sziget, kereskedő.

Davidovits Sámuel, Nagyvá-
rad, szövörmester.

Fischer Imre, Bpest, szül.
1906, Zalaegerszeg, ékszerész.

Halpern Mór, Kassa, főkantór
fia, szül. 1914.

Herskovits, Abaujszántó, állat-
orvos, Olaszországban végzett.

Hoffmann Ferenc, Bpest, kb.
30 éves, Csángó bórós családja.

Huber Eszter, Máramarosszi-
get, kb. 25 éves.

Jakovovits Etel, Máramaros,
kb. 25 éves.

A Magyarországi Zsidók Deportáltakat gondozó Országos Bizott-
sága információs osztálya (Budapest, Bethlen-tér 2.) közlése
szerint a fentiek jól vannak, egészségesek.

Weisz Mór sütőde és cukrászda Budapest, Dob-u. 22

Fiatlambert, jó családból

tanulónak felveszek

FÉRFIFÉRNEMŰ SZABÁSKA
ZIPZER, Anker-köz 2. félem. 2.

Elvállalnia HÁZFELÜGYELŐSÉGET,
vagy TELEPŐRSÉGET a főváros
területén, gyermektelen házaspár.
Szíves megfigyelések vagy értesítések
kér: Hajós Endre, Budapest,
IV., Somogyi Béla-ut 24., IV. 6.

Pókárak, cukrászatiemények,
békébeli minőségben
Alkalmi rendelést vállal

Száraz,

EGÉSZSÉGES, NAGYOBB

raktárhelyiséget

SÜRGŐSEN KERESÜNK BELTERÜ-
LETEN. Ajánlatok „Intérmény”
jelgére a lap kiadója.

Főbérleti lakást

KERES, lehetőleg 2-3 szobás,
tűbiztosított, költségvetéssel.
Jelg: „Orthodox család”.

Fölhívás!

Vallásos érzelmű és az építész-
művészet területén iparosok, kézművesek
(szobrász, kor, családi állapot meg-
jelölésével), saját érdekében sán-
gósan árják le címüket. „Erec”
jelgére a kiadóba.

Minta- mezőgazdasági iskola

részére keresünk szakképzett
MEZŐGAZDASZT, gazdasági vezető-
nek. Jelenkezés 10-11-ig:
Andrássy-ut 87-89, I. emelet.

Üveg, porcellán, zománcedény

HÁZTARTÁSI CINKEK nagy vá-
lasztékban, OLCSÓ ÁRBAN

Viktória Edényház Morgenstern Jakab Klauzál-utca 24.

Wesselényi-u. sarok.

Szombaton zárva

Orth. kóser tartósan füstölt libahus

kilója frt. 23.—

5 kg-os vételnél franko

FREIREICH

Debrecen, Pásti-u. 2.

Ágytoll és pehely

nagy választékban, legjobban
legolcsóbban:

GEIZLER-nél Thököly-ut 14.
(Keletivel szemben.)

Mit hoz Önnek az 1947/48. év?

Hírneves asztrológus mindenre ki-
terjedő horoszkopját elkészíti pon-
tos születési dátum és 10 Ft be-
tűltése ellenében, postán is. Fogadj
egész nap. ALBERTI ASZTROLÓ-
GUS, V., Csáky-utca 11. I. em. 11.

TALESZ, T'FILIN

mezsa, cicsz, megile és héler
könyvek. VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS
Jahrzeitábla készítését vállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 17.,
kapu alatt vagy I. emelet 4.

MINDENEMŰ SZÓNYEG

vétel-eladás, UNGAR, Király-u. 14.
és Rákóczi-ut 42.

Élénk élet a Mazot V. kerületi szervezetében

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete (MAZOT) V. kerületi szervezetének Ifjúsági Csoportja e hó 8-án tartotta első kulturstijét. Dr. Lázár Béla megnyitó szavai után Kelen Dóra adott elő zsidó verseket, nagy sikerrel, majd dr. Dénes Béla, a Szocialista Cionisták Pártjának elnöke tartott mindvégig lebilincselő előadást, a megújulni akaró zsidó ifjúság feladatairól. A nagysikerű előadást dr. Lázár Béla köszöntö meg és bejelentette, hogy az Ifjúsági Csoport minden második szombatot tart kulturstijt, hogy egységbe foglalja az V. kerületi zsidó ifjúságot, megismertesse a zsidó kultúra remekeit és gondoskodjék az ifjúság szórakozásáról is. A jól sikerült műsor után a nagyszámú ifjúság a késő éjszakai órákig együtt maradt, hogy szórakozzék. A legközelebbi kulturális estét február 22-én rendezik az ifjúsági csoport.

*

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete V. ker. Szervezet f. hó 15-én, szombaton este vendégül látta klubhelyiségében a Haavéd Hszocializti országos konferenciájának delegátusait. Dr. Végházi István üdvözölte a megjelenteket a MAZOT nevében, rámutatván a cionizmus nagy és fontos szerepére, valamint a MAZOT munkájának fontosságára. A nagy érdeklődéssel fogadott beszámolót, amelyben szó volt a magyarországi zsidóságot érintő minden egyéb problémáról is, sok értékes felszólalás követte, amelyekből kitűnt, hogy a vidéki zsidóság nagy reményeket fűz azokhoz az időkhez, amikor a MAZOT vidéken is felállítja tagozatait. A mindvégig baráti légkörben lezajló est élénk bizonyítéka volt a főváros és a vidék őszinte egymásra találásának.

Pesti Izr. Hitközség (Sip-utca 12. I. 16) utján keresik

884 Dr. Langsner orvosnak, ki Oroszországból nem rég jött haza, levele van Wertzberger Heléntől.

885 Weinberger Magdát, 25—28 éves szabásznő, Marosvásárhely. Bajza-u. 1. keresi: Prof. és Ing. Zoltán Hegyi

Művészi siremlékek nagy választékban

BOROS JÓZSEF
Dob-utca 2. Tel. 227—668

Butorozott szoba

honyhasználatú egy vagy két személy részére kiadó. „Nyugodt otthon” jellegű a kiscoba.

A „Magyarországi Zsidók Deportáltakat Gondozó Országos Bizottsága” információs osztályának közleményei

(Bethlen-tér 2. I. emelet 36.)

A Hamburgi Politikai Bizottság igen fontos ügyben keresi Rosenberg László (Lozzi) 15 éves fiút, aki Buchenwald-lágerben, Remstedt-ben volt deportálva.

Kiss Károly honvédtörzsőrmester alant volt szlovákiai lakosok okmányait a DEGOB információs osztályához beszolgáltatva:

Brek József szerednyei lakos. Freund Jenő karcagi születésű és Weiner Max okmányait, illetve fényképeit az érdekeltek, vagy hozzátartozók átvehetik.

A bécsi zsidó hitközség keresi Löwyné, szül. Fischer Franciskát (Wien, 1915 I. 30.), aki

a deportálás előtti időben Budapesten lakott.

Az újvidéki zsidó hitközség keresi dr. Földes Artur budapesti ügyvédet, valamint Löbl Sándor és Schaffer Dezső, Erdélyből Budapestre származott földbirtokost, illetve családjukat.

*

Az Uj Élet rövid idővel ezelőtt beszámolt arról, hogy az újvidéki zsidó hitközség a cservenkai tragédia színhelyén egy doboznyi különböző fényképet és iratot talált. Ezek a fényképek és iratok az előző névsorunkban közölték számára megérkeztek és a DEGOB információs osztályán átvethetők.

A Miskolci Kereskedelmi Testület

a világháboruban hősi halált halt és a fasiszta gyilkosok által elpusztított miskolci kereskedő-mártirjaik emlékére, március 2-án, 11 órakor, székházában (Miskolc, Kossuth-utca 1.)

gyászünnepelet

és az elhunytak neveit megörökítendő

emléktáblaleleplezést

tart, amelyre a mártírok hozzátartozóit, barátait és mindazokat, akik kegyeleti érzésüket megjelölésükkel kívánják leróni, ezúton meghívja.

NISZEL ORT. étterem

Révai-u. 14. Telefon: 120-092.

Kitűnő SEL PESZACH tokaji és homoki borok rendkívüli olcsó árban

Mai értékét fizetem férfiruháért, szövetért
saját üzletem részére
Andrássy-út 47 (Oktogon, Abbázia mellett) Eladás nagy választékból

AUTÓ-PORTÁL-BÚTOR-ABLAK-ÜVEG WAGNER

Kazinczy-u. 9.
Tel.: 221-075

KIVÁNDORLÓK!

UTLEVÉLKÉPEK gyorsan olcsón és jól
HUNNIA, Somogyi Béla-ut 6. (Kossuth Lajos-u. mellett)

HIREK

Az UJ ÉLET előfizetési díjai:

1 hónapra . . . 4 forint
negyedévre . . . 12 „
félévre 24 „
egész évre . . 48 „

Az előfizetések postatakarékpénztári befizetési lappal küldendők be a 26.209 számú postatakarékpénztári szám-lára.

— Egy héttel elhalasztották a Cionista Szövetség ankétját. A Magyar Cionista Szövetség február 20-ára hirdetett *MI a cionizmus?* című ankétja elmarad, helyette február 26-án, szerdán tartjuk meg.

— Az „ORT” Országos Tanfolyamok Társaság új tanfolyamait. Márciusban kezdődnek: 1. Gyermekruha varrás és szabás. 2. Villanyszerelés. 3. Rádiószerszerelés. 4. Heggesztés. 5. Vízvezetékszerelés. 6. Órakereskedés. 7. Kerékpár, irógép és varrógépszerszerelés. Áprilisban kezdődik: 8. Szöveget. 9. Autoszerelés. 10. Műszaki rajzolás. Májusban kezdődik: 11. Felső női ruha szabás. 12. Fehérnemű varrás és szabás. 13. Iparművészet, játékkészítés, bordszerművészet, művirágkészítés. 14. Ipari kémia. A már eddigi nagyszámú előjegyzések miatt kérjük mielőbbi jelentkezést azokról, akik ezen tanfolyamok bármelyikén részt akarnak venni. Jelentkezés az „ORT” irodájában, VII., Erzsébet-körút 32. I. 1. alatt minden hétfő, kedd, szerda, csütörtök d. e. 9—1 óráig, vagy d. u. 5—7 óráig.

— Díszhangverseny a Zenei akadémián. Február 22-én, szombaton este 7 órakor a Finárvaház újjáépítése céljára hangverseny lesz, amelyen közreműködnek: Cserfalvi Elza, Neményi Lili, Pécsi Blanka, Relle Gabriella, Schneider Ifj. dy, Ascher Oszkár, Bartók Gyula, Fehér Pál, Hammer-schlag János és Palló Imre. Bevezetőt Szép Ernő mond. Művészi vezető: Fraknói Károly. Jegyek: VII., Vilma körútnál ut 25. Tel.: 221—207.

— Gyászünnepelet a Budapesti Talmudgyülethez. Február 27-én, csütörtökön d. u. 26 órakor, Mózes halálának évfordulója alkalmával a Szent Chevra templomban (VI. Vasvári Pál-u. 5.) gyászistentisztelet tartanak az elhunyt zsidó tragikus áldozatainak emlékére. Ugyanakkor kerülnek ünnepélyes felavatásra a templomban elhelyezett emléktáblák, melyek az ismeretlen sírhelyeket vannak hivatva pótolni. És ugyancsak ekkor kerül felavatásra a vadászuteai védett ház tragikusorsú parancsnokának, Weiss Arturnak emléktáblája is.

— A Szocialista Cionisták (Ichud—Mapáj) Pártja legközelebbi összejövetelén, febr. 21-én (Füsts S. u. 21/b., d. u. 6 óra) **Walter Mose**: „Népszokások Erecben” címmel tart előadást.

— Az Omike nagysikerű Kiss József matinéja. Az Omike, mely feladatául tűzte ki a Kiss József kultusz reneszánszát, vasárnap a Zeneakadémia nagytermében matinét rendezett Kiss József műveiből. Több mint ezer ember, legjava közönség, hallgatta és tapsolta végig az előadást. **Bodrogh Pál** bevezető beszédében méltatta Kiss Józsefet, Szép Ernő személyes élményeit adta elő a nagy költővel kapcsolatban. Kiss József költeményeit **Barthos Gyula**, **Gellért Lajos**, **Pálfi Erzsébet**, **Róbert Mária**, **Tordai Judit** és **Urmóssy Anikó** adták elő, zenésített verseit **Sik Olga** énekelt, akit **Szenkár Dezső** kísért zongorán. A jelentős bevételt az Omike mártír trófék örvényébe juttatja.

— A Magyar Zsidók Országos Egyesülete vezetőségének felkérésére a Pesti Izraelita Hitközség Elnöksége az 1947. február 23-án, vasárnap délelőtt fel 11 órakor a Városi Színházban, Közlekedési-tér 30. sz. alatt (volt Tisza Kálmán-tér) tartandó **nagygyűlésén** beszámolt eddigi munkájáról, a magyarországi zsidóság helyzetéről és a közeljövő feladatairól.

— Jótékonycélú Purim-délután. A Pesti Izr. Hitközség VII. belső érzsébtvárosi körzetének helygyűjtőssága f. év március hó 9-én nagyszabású műsoros, táncos purim délutánt rendez, az Ékszer- és Drágaköcsarnok nagytermében, VII., Somogyi Béla ut 8/a. A teljes bevétel azt a célt szolgálja, hogy a VII. belső körzetben levő árva, zsidó gyermekeknek segítsen minden téren. A műsorban neves, fővárosi művészeket kívül **Abrahamson Manó** a pesti izr. hitközség népszerű főkantora és a 9 éves csodahangú **Stern Ilu** is győhyörködtetni fogja a közönséget. A nagy érdeklődésre való tekintettel a rendezőség ezúton közli, hogy meghívók és jegyek még korlátozott számban a VII. belső érzsébtvárosi körzet irodájában, VII., Erzsébet krt. 8/a. III/3. alatt még igényelhetők.

— **Gervai Sándor** előadása **Achad Haam**ról. Szombaton délelőtt a Né Mizrachi meghívására **Achad Haam**ról tartott előadást **Gervai Sándor**. Achad Haam jelentőségét, méltatva, kiemelte azt a szerepét, amelyet az asszimiláció belső elzárkózásának kimutatásával végzett. **Dr. Ungár Béla** a Szent-Irás beti szakaszát magyarázta igen szellemesen és érdekfeszítően.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményei:

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége **Andrássy-ut 81. alatt**, a volt

Fészek-kávéházban van. (Telefon: 424-734.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.

A MAZOT legközelebbi ülésel:

Február 22-én, szombaton este 8 órakor a Szent István-körút 1. I. alatt a Mazot V. kerületi tagozata és az ifjúsági tagozat vidám műsoros estét rendez. Utána szórakozás és tánc.

Február 23-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Mazot nagygyűlése a VÁROSI SZÍNHÁZ-ban.

Február 24-én, hétfőn délután 6 órakor a Mazot VI. kerületi tagozata taggyűlést tart **Andrássy-ut 81. alatt**. Előadók: **Solt György** és **dr. Fischer Vilmos**.

Február 25-én, kedden délután 6 órakor a Mazot V. ke-

rületi tagozata taggyűlést tart Szent István-körút 1. I. alatt. Előadó: **Jámbor Ferenc**, palesztinai delegátus.

Február 26-án, szerdán délután 6 órakor a Mazot VII. belső kerületi tagozata Sip-u. 12. alatt taggyűlést tart. Előadó **dr. Bernát Miklós** főrabbi.

Február 27-én, csütörtökön délután 6 órakor a Mazot Női Osztálya tart ülést **Andrássy-ut 81. alatt**. Előadó: **Stöckler Lajos** elnök.

★

A Mazot V. kerületi tagozata új helyiségében, V., Szent István-körút 1. I. alatti helyiségekben klubösszejöveteit minden este tart. Irodai órák hétköznapokon 9—12-ig és 3—7-ig.

— **Stefan Zweig** zsidó vonatkozásai. **Dr. Komlós Ottó** székesfehérvári főrabbi „Stefan Zweig zsidó vonatkozásairól” írott tanulmánya, amely most jelent meg, érdekes szempontok szerint mutatja be a nagy zsidó író munkáját.

— **M. Frank** előadása **Miskolcon**. A Cionista Munkásegység Pártjának a miskolci Wizo nagytermében tartott nagygyűlésén **M. Frank** palesztinai kiküldött számolt be nagyszámú hallgatóság előtt Palesztina helyzetéről. Az érdekes előadásért **Dancz Gyula** elnök mondott köszönetet **M. Frank**-nak.

— **Előadás Palesztina befogadóképességéről**. A Haavod Hacioni Cionista Egyetem Hallgatók Szervelete rendezésében az Általános Cionista Blokk nagytermében (Arany János-u. 24.) február 22-én, szombaton este 8 órakor **Jámbor Ferenc**, az ercei „Mishna” című lap főszerkesztője tart előadást „Palesztina befogadóképessége és a Lowermiliterr” címmel. Előadás előtt filmbemutató a Tennessee-völgyről, amelynek rendezése például szolgálta Jordán-völgy Tervezet elkészítésénél.

— **A Debreceni Haavod Hacioni pesti előadástje**. Szombaton este tartotta az Általános Cionista Blokk Arany János-utcai nagytermében a debreceni Haavod Hacioni ngsikerű előadást **Dr. Gonda László** fődvölz szavai után **Farkas Pál** a debreceniek nevében hitet tett a pesti és a debreceni zsidóság együttműködése mellett. **Dr. Weisz Miksa** debreceni főrabbi tartott előadást „Térítés és megváltás” címmel. Előadásában hangoztatta, hogy a zsidóság számára a megváltást az igazi zsidósághoz való visszatérés, és az ercei építőmunka hozza majd meg. **Karfunkel Dóra** művész jiddis dalai, **Bleich Béla** belső átirzással előadott szavatai, **Zew Stein** nagy jövőt ígérő zongorajátéka következtek, majd a közönség felkérésére **Gács Teri** költeményeiből adott elő.

— **Fák ünnepe** a sashalmi izr. hitközségben. Chámisá aszár bisvát estjén, a Fák ünnepén a sashalmi izr. hitközség nagysikerű társasvacsorát rendezett, megjelentek a sashalmi és környékbeli zsidóságon kívül a szomszédos községek és városok valamint a budapesti zsidóság képviselői is. **Müller Béla** hitk. elnök a rendezőség nevében üdvözölte a megjelenteket, majd **dr. Morgenstern Benő** kerületi főrabbi ünnepi beszédében méltatta a Fák ünnepének jelentőségét. **Duschinsky Jenő** rákospalotai orih. főrabbi a szomszédos hitközség üdvözlését tolmácsolta, hangoztatván, hogy bnnünket nem szabad, hogy személyi, politikai, vagy hitfelekezeti árnyalatok kérdések széttagoljanak. **Hernády József** a rákoszentmihályi hitk. elnöke a közös erőfeszítés és munka jelentőségét hangoztatta. **Dr. Ungár Béla** az ercei gondolat és a cionizmus fontosságára hívta fel a megjelentek figyelmét. **Tordai Rezső** a sashalmi hitk. alelnöke mondott záróbeszédet.

— **A prágai izr. hitközség** közli, hogy a budapesti származású **Steiner Miksa** (szül. 1888. aug. 5.) hamvai a prágai krematóriumban megőrzött egyik urnában vannak. **Steiner Miksa** a pankráci börtönben a Gestapó foglya volt és ott halt meg 1942 dec. 12-én. Amennyiben az elhunyt rokonai hozzátartozójuk földi maradványainak elhelyezéséről gondoskodni kívánnak, forduljanak közvetlenül a prágai hitközséghez. Címe: **Zidovska N. Obec Praha, V. Josefovska 7, Evidence C. S. R.**

Művészeti siremlékek

REICHBAUM MÓR és **FIA**, V., Rudolf-tér 3. (Margit hídnál)

A Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemének előadásai

Február 20. d. u. 7-8 órakor (Sip-u. 12. II. 33.) **Bisseghecs Mózes: Herzl**.

Február 27. **Dr. Löwinger Sámuel: A Talmud szelleme**.

— **Házasság. Frisch Hozsika** és **dr. Hausen László** február 21-én Békéscsabán házasságot kötnek. (M. k. é. h.)

— **Balog Áronné** szül. **Weisz Regina** állítólag budapesti lakost kérjük, saját érdekében mielőbb jelentkezzen a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájában (Budapest, VII., Sip-uca 12. II. em. 37.)

— **Kron Ernőnének** **Miskolc**, Vörösmarty-u. 20. sz. alatt, Palesztinából levele érkezett. A levél a Magyar Cionista Szövetség titkárságában (V., Arany János-u. 29. sz. alatt) átvételre.

— **Népszerű orvosi könyv**. A napokban hagyta el a sajtót **dr. Halász Géza**nak, a budapesti aut. orth. hitközség ambulatóriuma főorvosának „A felső légutak biológiája” című orvosi szakkönyve, mely egy a szakembernek, mint a laikus olvasónak is tanulmányos olvasmányul szolgál. A mű érdekessége hogy biológiai és patológiai témákkal is foglalkozik és mint a szerző könyve előszavában megjegyzi, újszerű kísérlet ezen a téren. A könyv a **May Henri** és **Fia** orvosi könyvkiadó vállalat kiadásában jelent meg.

— **Adomány**. **Dr. Weiss Sándor** ügyvéd adományozta a hitközségnek újabb száz forintot adományát juttatta el hozzájuk azért, hogy abból 20-20 forintot a Miklós, az Ahavá Recanin és az Izraelita Színház Gyermekotthon, 40 forintot pedig a Zsidó Egyesületi Hallgatók Szervezete kapjon. A fenti szervezetek az adományokat a Pesti Izr. Hitközség főigazgatójának megítélésére átvették. — **Rian Jenő** és **Spangier Rózi**, művészeket a császári 20-10 forintot küldött be hozzájuk a Loany, illetve Párizsba részére. Az összeget rendeltetés helyére juttattuk.

Üzletház, szőlő és földhírtok tulajdonosa

vagyis, szép földhírtok, húsz-három éves, egyedülmaradt, intelligens, rendezett és látszólagos **URHEANY VAGYOK**.

férjhezmennék

hozzáműlt, intelligens, intelligens, de „szárvai” jellegű **Halász** hírdetőbe, Rákóczi-ut 27/A.

Férjhezmenne

lakozó, szép, intelligens

csinos urinó

hozzáműlt, 30-es urhoz. Csak komoly levelekre válaszolok. „Kemény” jellegű **Boros** hírdetőbe, **Andrássy-ut 54**.

Saját házról és vegyeskereskedéssel rendelkező, 35 éves kereskedő vagyok.

Feleségül vennék

Közéleti és közéleti. „Kiseb” hozományt” jellegű **Halász** hírdetőbe.

Huszonhat éves

önálló iparos, üzlettel rendelkező,
SZOLID LEÁNYKAT

nőül venne

aki fizetle nagyobbításához hozzá
tudna járulni. „Egymásért dolgo-
zunk” jelűre a kiadóba.

34 éves

ÖNÁLLÓ KERESKEDŐ

nősülne

lakással és 16kével, 30-ig.
„Szeptőlétűs 25” jelűre a kiadóba.

Állásban lévő

intelligens URILEÁNY keresi led-
kiekben gazdag, egzisztenciával ren-
delkező, szeretőre, meleg ott-
bóra vágyó, orth. szombathartó

élettársát

35-42-ig. Vidéki is lehet.
„Együtt a létért” jel. a kiadóba.

KERESÉK**házasság céljából**

intelligens, csinos, finomalkú
sógornóm részére szombathartó,
intelligens, egzisztenciával ren-
delkező, lehetőleg fővárosi urat 40-
55-ig. „Komoly hozomány” jelűre
a kiadóba.

38 éves FIATALEMBER**feleségül venne**

Amerikába szóló papirokkal
rendelkező

orthodox leányt.

„Jövő” jelűre a kiadóba

Deportált özvegye

51 éves ÉLETTÁRSAT KERES,
üzleti helyre forgatni helyen
van, bármilyen iparra berendez-
hető, jelenleg férfitársaság van
börze. Vidékre is mennék. Jelűre:
„iparrendelőrem van” a kiadóba.

ÖZVEGY NÖVÉREMET**férjhezadnám**

jómegjelenésű, kimondottan uriember-
hez, 55 év körülihez. LÖFFLER
blijouterie üzlet.
Wessely-utca 30., 9-2-ig.

50 körüli élettársát

keresi, lakással, butorral, megél-
télssel rendelkező, szorgalmas há-
zas, musz. özvegy. Gyermek nem
akad. „Lehet vidéki is”
jelűre a kiadóba.

Két testvér,

az egyik 42 éves, a másik 45 éves,
csinosnak mondott LEÁNYOK,
szűrt üzlettel és főbérleti lakással

férjhez mennének

jobb jövedelhez vagy kereskedőhöz.
„Boldog házasság” jel. a kiadóba.

Schulz Jenő

cég

órák-ékszerész (órajavító)
VII. Wessely-utca. 8. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

BÉTELI Tel.: 422-345. ELADÁS!

Bájl és**menyasszonyiruhák,**

koszorú, fátöl és belépő kölcsön-
zés, vidékre is. Myrtusz-szalom,
VII., Nagydiófa-utca 18.
Telefon: 421-216.

Goldné

a zsidó urikörök
legmegbízhatóbb
házasságközvetítője
VII., Alsóerdősor 8. földszint 2.
Új telefonszám: 221-349.

Azt mondják,

minden férfi megpróbált már, aki-
nek nem jött vissza a felesége...
Én mégis megpróbálom, talán van
még valaki, aki mostanra vár,
ugyanúgy, mint én a férjemre.
45 éves, jómegjelenésű, csinos ur-
asszony vagyok, háromszobás, fő-
bérleti lakással.

Házasság céljából

megismerkednék 50-55 éves korú
urienemberrel, akinek nemcsak sze-
rető felesége, hanem üzletben vagy
irodában munkatársa is lennék.
Levelet: „Lelki harmónia” jelűre
a kiadóba.

Feleségül venném

azon egyedülálló urasszonyt, 45-ig,
kinek fizetle és lakása van, hol
hiányzik a komoly kereskedő köz-
reműködése, esetleg iparral ren-
delkező, részletes személyleírás:
„Állásban 50-es” jel. a kiadóba.

Férjhezmenne

deportált, 40 éves, özvegy
kétszobás berendezett
lakással

korban hozzáillő urhoz. Megkere-
sések „Tiszteletlenség” jelűre a
kiadóba.

**Házasság céljából
megismerkedne**

38 éves asszony, hozzáillő, intelli-
gens urral. Főbérleti, berendezett
lakás és készpénz hozomány van.
„Otthon 38” jelűre a kiadóba.

Vidéki 34 éves

CSINOS LEÁNY, ismeretségi
körében ezton

keresi élettársát

38-45 évesig, komoly férfi szemé-
lyében. Megélhetését hozományom-
mal előbbre vinném. „Vidéki bol-
dog otthon” jelűre a kiadóba.

**Már sok szerencsés
boldog házasságot**

hozott létre diszkrétlen MÉLTÓNÉ,
Budapest, IX., Erkel-utca 4. II. 19.
Hétköznap 4-6-ig fogad. Válasz-
boríték. Kifüggetlen benősiületek.

35 éves cég

PIECHNIK UTODA**SZAMOSINÉ (özü. PIECHNIKÉ) ÉS Bányai
HAJMÖTEREM**

Az igényes közönség parókkészítője
Budapest, IV., Váci-utca 18. sz. Telefon: 380-396

Paróka, frizett, hajpótlás.

Megrendeléseket vidékre is pontosan szállítunk

35 éves cég

**Legszebb frakk-
és szmoking-öltöny-
kölcsonzés**

WILD. KAZAR-UTCA 2.

Használt ruha vétel — eladás.

**Társaságbeli legdiszkréttebb házasság-
közvetítő, Doktorné**

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Csinos özvegyasszony,

kinek jövedelme fizetle, háromszobás,
szép lakása van a VII. kerületben.

férjhezmenne

biztos egzisztenciával rendelkező,
kb. 55 éves,

kifogástalan uriemberhez.

Ajánlatokat továbbít „Meleg
otthon” jelűre Legpóld Grula
hird. vállalat: Erzsébet-körút 39.

Önálló,

csinos, jómegjelenésű, 29 éves,
lakással rendelkező

**szalóntulajdonosnő
megismerkedne**

HÁZASSÁG CÉLJÁBÓL, komoly,
zenét kedvelő urral. Kis lakásban
van „Vélelten” jelűre Arató hir-
detőbe, Erzsébet-körút 14.

Jó zsidó családból

szorgalmas, egzisztenciával ren-
delkező, intelligens urat keresek,
40-55-ig.

házasság céljából

vagyonos szépnek mondott
BÁRÁTNŐM RÉSZÉRE „Lelki tár-
sát keresünk” jelűre a kiadóba.

Benősülne

46 éves, szorgalmas kereskedő,
komoly fizetle, vállalatba
jó családból való, hozzáillő

anyagilag független

élettársat keres. Teljesítmény levelet
„Agilis 46” jelűre a kiadóba.

Csinos, fiatalos urasszony, jövede-
lemmel, szép lakással, telekkel

férjhezmenne

50-es urienemberhez.
„Jó házasság” jelűre a kiadóba.

**50 éves urienember, szalóntulajdonos
megismerkedne****házasság céljából**

csinos, intelligens, házias, nem do-
hányzó, lelki érzékkel bíró URI-
NŐVEL. 38-43 éves korig. Felesé-
gének gondatlan, urt életet biz-
tosít. „Boldog élet, 50” jelűre a
kiadóba

A zsinagóga naptára

Február 20, csütörtök: Szóvat
30+ (Ujhold I. napja), péntek:
Ádár 1 (Ujhold II. napja),
szombat: 2, vasárnap: 3, hétfő:
4, kedd: 5, szerda: 6, csütör-
tök: 7.

Szombaton február 22-én ked-
szikra: Türemő, bűrtörő: L
Kir. V, 26-VI, 13.

Imaidők:

Ima- házak	Pén- tek	Szombat			Hétfő- nap
		este	reggel	este	
Dohány	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Rumbach	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Bethlen	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Csáky	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Dózsa	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Nagyfuv.	1/46	8 —	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Páva	1/46	9 —	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Zugló	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Fiúvárh.	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46
Leányárv.	1/46	7 10	5 6 10	7 1/46	7 1/46

**Péntek esti gyertyagyújtás
5 óra 5 percekor.**

A budai istentiszteletek ren-
deje. Február 21, péntek este 7/8
órákor, február 22, szombaton
d. e. 1/11 órákor a II. Torockó-
utca 68. sz. alatti imaházban
szombaton reggel 8 órákor.
Istentiszteletek helye: III.
Zsigmond-u. 49., XI., Bocskay-
ut 37., II. Torockó-u. 6/b. és pént-
ek esténként II., Fő-u. 12. szám
alatt.

Óbudai templom: III., Zichy-
utca 9., péntek és ünnep este 7/8
órákor, szombat és ünnep d. e.
9 órákor.

LEÁNYOM, aki**musz özvegy,**

41 éves, kimondottan szép, nagy
kereskedő, vagyonos, műszo-
kival, szép, főbérleti lakással

**férjhez
adnám**

hozzáillő egyénhez. Leányom
Palesztinába kíváncsi lehet.
Ajánlatok „Ménak vagy műszo-
kival” jelűre a kiadóba

UJ ÉLET**A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA**

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-922

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK
ORSZÁGOS IRODÁJA

Felolós szerkesztő és felolós kiadó

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem
küldünk meg a visszaküldésükre
nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai
tétel rt. körkérőgépeim.
Fel. nyomdavezető: Margitay Antal